

Miniszterelnökség

Iromány száma: **T/13954.**

Benyújtás dátuma: **2020-11-24 22:23**

Parlex azonosító: **108217B00002**

Címzett: Kövér László, az Országgyűlés elnöke

Tárgy: Törvényjavaslat benyújtása

Benyújtó: Dr. Semjén Zsolt, miniszterelnök-helyettes

Előadó: dr. Varga Judit, igazságügyi miniszter

Törvényjavaslat címe: A börtönzsúfoltság miatti kártalanítási eljárással összefüggő visszaélések megszüntetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról

A Kormány nevében mellékelten benyújtom a börtönzsúfoltság miatti kártalanítási eljárással összefüggő visszaélések megszüntetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslatot.

2020. évi törvény

A börtönsúfoltság miatti kártalanítási eljárással összefüggő visszaélések megszüntetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról

1. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosítása

1. §

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény

- a) 62. § (1) bekezdés b) pontjában az „olyan kár megtérítése” szövegrész helyébe az „olyan kár megtérítése vagy sérelemdíj megfizetése” szöveg,
- b) 62. § (1) bekezdés c) pontjában az „okozott kárt” szövegrész helyébe az „okozott kárt vagy ezekkel összefüggésben felmerült sérelemdíj megfizetését” szöveg,
- c) 62. § (1) bekezdés c) pontjában a „származó kár megtérítése” szövegrész helyébe a „származó kár megtérítése, illetve az azzal összefüggésben felmerült sérelemdíj megfizetése” szöveg lép.

2. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény módosítása

2. §

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) Levonás a fogva tartott adós keresményéből és a letéti pénzből alcíme a következő 73/A. §-sal egészül ki:

„73/A. §

Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás keretében kifizetett, letéti pénzként kezelt összegre vezetett végrehajtáskor – a fogva tartott adós esetén a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 134. § (1) bekezdése alapján elvégzett közvetlen levonások után fennmaradó – az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének négyszerese feletti összeg korlátlanul végrehajtás alá vonható, az ez alatti összegből pedig az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összege és az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének négyszerese közötti rész 50%-a vonható végrehajtás alá.”

3. §

A Vht. 73. §-ában az „a 74. §-ban meghatározott kivétellel” szövegrész helyébe az „a 73/A. §-ban és a 74. §-ban meghatározott kivétellel” szöveg lép.

3. A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény módosítása

4. §

A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV.

törvény (a továbbiakban: Ást.) I. Fejezete a következő 3/A. §-sal egészül ki:

„3/A. §

Az e törvény 24. § (1) bekezdése szerinti érdekérvényesítés elősegítése szolgáltatás tekintetében – az állam, az állami hatásköröket gyakorló közjogi szerv és a közjogi nemzetközi szervezet kivételével – áldozatnak minősül az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás, a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisítása és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés bűncselekmények következtében kárt elszenvedett jogi személyiséggel rendelkező jogalany is.”

5. §

Az Ást. 7. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Egyösszegű kárenyhítésként az áldozat a bűncselekmény miatt bekövetkezett vagyoni kárának teljes vagy részbeni megtérítését igényelheti. Az egyösszegű kárenyhítés mértéke legfeljebb az alapösszeg tizenötszöröse.”

6. §

Az Ást. 30. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Ha az áldozat a (2)-(4) bekezdés alapján kéri a kárenyhítést, ennek okát megfelelően igazolnia kell.”

7. §

Az Ást. 47. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) Ez a törvény a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása elleni küzdelemről, valamint a 2001/413/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/713 európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikkének való megfelelést szolgálja.”

8. §

Az Ást.

1. 6. § (1) bekezdésében és 28. § (2) bekezdésében az „a rászoruló áldozat” szövegrész helyébe az „az áldozat” szöveg,
 2. 15. § (4) bekezdésében a „legfeljebb hat” szövegrész helyébe a „legfeljebb tizenkét” szöveg,
 3. 30. § (1), (2), (3) és (4) bekezdésében a „3 hónapon” szövegrész helyébe az „egy éven” szöveg és
 4. 32. § (3) bekezdésében a „nyugta vagy más bizonylat” szövegrész helyébe a „nyugta, előzetes árajánlat vagy egyéb dokumentum” szöveg
- lép.

9. §

Hatályát veszti az Ást.

1. 5. § e) pontjában az „, illetve a jogi segítségnyújtás díját” szövegrész,
2. 6. § (2) és (3) bekezdése,
3. 13. § (1) bekezdés f) pontja,
4. 20. § (4) bekezdése,
5. 32. § (1) bekezdés a) pontja,
6. 32. § (2) bekezdés a) pontja és
7. 37. § (1) bekezdés b) pontjában a „rászorultságát és a” szövegrész.

4. Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény módosítása

10. §

Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: EÜtv.) VI. Fejezete a következő 39/A. és 39/B. alcímekkel egészül ki:

„39/A. A befagyasztást elrendelő határozat (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő végrehajtására irányuló eljárási jogsegély

92/A. §

(1) Ezen alcím rendelkezéseit az Európai Unió azon tagállamaival folytatott eljárási jogsegélyre kell alkalmazni, amelyek tekintetében az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazandó.

(2) Az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti érintett személy vonatkozásában a Be. terheltre, illetve vagyoni érdekeltre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

(3) Az ügyészség és a bíróság az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet 35. cikkében meghatározott statisztikai adatokat évente gyűjti össze és továbbítja a miniszternek.

92/B. §

(1) A befagyasztást elrendelő tagállami határozat végrehajtása akkor vehető át, ha a tagállami hatóság megküldi

- a) a befagyasztást elrendelő tagállami határozat eredeti példányát vagy hitelesített másolatát (a továbbiakban e fejezet alkalmazásában: tagállami határozat), és
- b) az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő tanúsítványt magyar, angol, francia vagy német nyelven.

(2) A tagállami határozat és tanúsítvány fogadására az ügyészség közvetlenül jogosult, és a jogsegély végrehajtása során a tagállami hatóság és az ügyészség egymással közvetlenül tart kapcsolatot. Az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikk (1) bekezdésében

meghatározott szabályszerű előterjesztésének minősül az is, ha a tagállami hatóság a tanúsítványt az Európai Igazságügyi Hálózat vagy az Eurojust biztonságos távközlési rendszerén keresztül továbbítja, vagy a tagállami hatóság Magyarországon jelen lévő tagja közvetlenül átadja.

(3) A jogsegély teljesítése során a tagállami határozat alapjául szolgáló bűncselekmény tekintetében a Be. alapján hatáskörrel rendelkező ügyészség jár el.

(4) Ha a (3) bekezdés alapján az ügyészség hatásköre nem állapítható meg, a jogsegély teljesítésére a járási ügyészség rendelkezik hatáskörrel.

(5) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a jogsegély teljesítésére az az ügyészség illetékes, amelynek területén a tanúsítványban megjelölt dolog vagy vagyon található. Ha az eljárási cselekmény vagy eljárási cselekmények elvégzésének több helyszíne állapítható meg, vagy az eljárási cselekmény elvégzésének helye nem állapítható meg, az az ügyészség jár el, amelyik az ügyben korábban intézkedett.

(6) A legfőbb ügyészség vagy a felettes ügyészség rendelkezése alapján a tagállami határozat hatékony végrehajtása érdekében a jogsegély teljesítése során a (3)-(5) bekezdés alapján hatáskörrel és illetékességgel nem rendelkező ügyészség is eljárhat.

92/C. §

(1) Az ügyészség a tanúsítvány átvételét követően haladéktalanul megvizsgálja, hogy a tagállami határozat végrehajtásának feltételei a magyar jogszabályok alapján fennállnak-e, és dönt annak végrehajtásáról.

(2) Az ügyészség az (1) bekezdésben meghatározott döntését a tanúsítvány alapján hozza meg. A tagállami határozat fordításának csak akkor van helye, ha a tanúsítvány alapján a döntés nem hozható meg.

(3) Ha a tagállami határozat végrehajtásának feltételei fennállnak, az (1) bekezdésben foglalt döntése alapján az ügyészség

- a) a tagállami határozatban megjelölt dolog vagy vagyon azonosítása érdekében intézkedik,
- b) lefoglalást, illetve zár alá vételt rendel el, vagy a lefoglalást a Be. 309. § (4) bekezdése alapján végrehajtja, illetve
- c) a lefoglalás vagy a zár alá vétel elrendelését indítványozza a bíróságnál, ha az a bíróság hatáskörébe tartozik.

(4) Az ügyészség rendelkezése alapján a nyomozó hatóság a tagállami határozat végrehajtásában közreműködik. Ha a Be. alapján a lefoglalást vagy a zár alá vételt a nyomozó hatóság is elrendelheti, az ügyészség a (3) bekezdés szerinti határozat meghozataláról a nyomozó hatóság útján is gondoskodhat.

(5) Ha a tagállami hatóság a tanúsítványban jelezte, hogy egyenértékű vagyon is befagyasztás alá vonható, az ügyészség a megfelelő értékű vagyon azonosítását követően intézkedik a lefoglalás

vagy a zár alá vétel elrendelése érdekében.

(6) A (3) bekezdés alapján hozott határozatban tájékoztatást kell nyújtani a Be. alapján rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekről azzal, hogy a tagállami határozat jogorvoslattal csak az azt elrendelő tagállamban támadható.

(7) A (3) bekezdés alapján hozott határozattal együtt a tagállami határozatot is kézbesíteni kell.

(8) A végrehajtás során az ügyiratok megismerését a tagállami hatóság álláspontjának figyelembevételével kell biztosítani azzal, hogy a megismerés korlátozására a Be. rendelkezései alapján kerülhet sor, és a lefoglalást vagy a zár alá vételt elrendelő határozat kézbesítése nem mellőzhető.

(9) Ha a megtagadási ok a (3) bekezdésben meghatározott határozat meghozatalát követően, a végrehajtás teljesítése során merül fel, és az annak elhárítását célzó egyeztetés a tagállami hatósággal nem vezetett eredményre, az ügyészség haladéktalanul megszünteti a lefoglalást és a lefoglalt dolgot kiadja annak, akitől lefoglalták, vagy a zár alá vételt feloldja.

(10) Abban a kérdésben, hogy a végrehajtás elhalasztásának feltételei egy folyamatban lévő büntetőeljárásra tekintettel fennállnak-e, a nyomozás során a nyomozás felügyeletét vagy irányítását ellátó ügyészség, a vádemelés után a bíróság álláspontja irányadó. Az ügyészség a végrehajtás elhalasztásáról külön határozat meghozatala nélkül tájékoztatja a tagállami hatóságot.

(11) Az ügyészség az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet 12. cikk (2) bekezdése alapján a lefoglalás vagy a zár alá vétel indokoltságával kapcsolatban megkereséssel fordul a tagállami hatósághoz, ha

- a) a lefoglalás vagy a zár alá vétel elrendelése, vagy a legutóbbi megkeresés óta egy év eltelt,
- b) a lefoglalással vagy a zár alá vétellel érintett dolog vagy vagyontárgy jellege, állapota, tárolási körülményei alapján az indokolt,
- c) a vagyoni érdekelt indítványozza.

(12) Ha a tagállami hatóság az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet 12. cikk (2) bekezdésében meghatározott határidőn belül nem válaszol, az ügyészség megszünteti a lefoglalást és a lefoglalt dolgot kiadja annak, akitől lefoglalták, vagy a zár alá vételt feloldja.

(13) Ha a tagállami hatóság az ügyészséget a tanúsítvány visszavonásáról értesíti, az ügyészség haladéktalanul megszünteti a lefoglalást és a lefoglalt dolgot kiadja annak, akitől lefoglalták, vagy a zár alá vételt feloldja.

92/D. §

(1) Az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság által

- a) elkobzás vagy vagyonekobzás biztosítása érdekében elrendelt lefoglalás,
- b) vagyonekobzás biztosítása érdekében elrendelt zár alá vétel végrehajtásának átadására

kerülhet sor.

(2) Ha az elkobzás vagy a vagyonekobzás biztosítása érdekében elrendelt lefoglalás tárgya egyúttal bizonyítási eszköz is, és ezért annak Magyarországra szállítása szükséges, európai nyomozási határozatot kell kibocsátani.

(3) Az (1) bekezdés szerinti határozat meghozatalát követően az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő tanúsítványt az elkobzás vagy a vagyonekobzás biztosítása érdekében elrendelt lefoglalás vagy zár alá vétel esetén

a) a nyomozás során az ügyészség,

b) a vádemelés után a bíróság

állítja ki.

(4) A magyar igazságügyi hatóság a tanúsítvány E. szakasz 3. pontját az 1. számú mellékletben meghatározott bűncselekményi lista alapulvételével tölti ki.

(5) A tanúsítványt kiállító magyar igazságügyi hatóság tagja a tanúsítványt

a) aláírja és hivatalos bélyegzőjével lepecsételi, vagy

b) más, észrevétlenül nem megváltoztatható módon lezárva hitelesíti,

és ezzel igazolja, hogy annak tartalma pontos és helytálló.

(6) Ha a tanúsítvány több tagállamba való továbbításának van helye, a magyar igazságügyi hatóság a lefoglalást vagy a zár alá vételt elrendelő határozathoz kapcsolódóan végrehajtó tagállamonként külön-külön tanúsítványt állít ki.

(7) A tanúsítvány más tagállamnak való továbbítása nem akadályozza annak, hogy a magyar hatóságok a lefoglalást vagy a zár alá vételt elrendelő határozat tárgyát képező elkobzás vagy vagyonekobzás alá eső dolog vagy vagyon felkutatása érdekében intézkedjenek, illetve további eljárási cselekményeket hajtsanak végre.

(8) A magyar igazságügyi hatóság indokolt esetben a tanúsítványt módosítja vagy visszavonja, és arról haladéktalanul tájékoztatja a tagállami végrehajtó hatóságot, ha

a) a több tagállamba egyidejűleg továbbított tanúsítvány alapján valamely tagállamban befagyasztás történt, vagy

b) a magyar hatóságok által a (7) bekezdés alapján elvégzett intézkedés eredménnyel járt.

(9) A magyar igazságügyi hatóság a tanúsítványt visszavonja, és arról haladéktalanul tájékoztatja a tagállami végrehajtó hatóságot, ha a lefoglalást vagy a zár alá vételt elrendelő határozatot hatályon kívül helyezték.

(10) Ha a tagállami végrehajtó hatóság a végrehajtás elhalasztásáról értesíti a magyar igazságügyi hatóságot, a lefoglalást vagy a zár alá vételt elrendelő határozat fenntartásának indokoltságát a magyar igazságügyi hatóság legalább évente felülvizsgálja. Ha a büntetőeljárásban az eljárás megszüntetésére vagy jogerős határozat meghozatalára került sor, és a tanúsítvány visszavonásának nincs helye, a lefoglalást vagy a zár alá vételt elrendelő határozat indokoltságát a Be. CVI. Fejezete

szerinti vagyonevönásra irányuló eljárás keretei között kell felülvizsgálni. Ha a felülvizsgálat eredménye alapján a lefoglalást vagy a zár alá vételt elrendelő határozat indokai már nem állnak fenn, a magyar igazságügyi hatóság a tanúsítványt visszavonja.

39/B. Általános szabályok

92/E. §

A 40. és 41. alcím rendelkezéseit az Európai Unió azon tagállamaival folytatott eljárási jogsegélyre kell alkalmazni, amelyek tekintetében az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet nem alkalmazandó.”

11. §

Az EÜtv. IX/D. Fejezete a következő 52/E. alcímmel egészül ki:

„52/E. Az elkobzást elrendelő határozatnak az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján történő végrehajtására irányuló jogsegély

141/A. §

(1) Ezen alcím rendelkezéseit az Európai Unió azon tagállamaival folytatott jogsegélyre kell alkalmazni, amelyek tekintetében az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazandó.

(2) Az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti érintett személy vonatkozásában a Be. terheltre, illetve vagyoni érdekeltre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

(3) Az elkobzás vagy a vagyonekobzás elrendelését követően a dolog, a vagyon vagy ezek ellenértékének átruházása, felhasználása, megosztása vagy a sértett részére történő visszajuttatása tekintetében a miniszter jogosult a kibocsátó vagy a végrehajtó tagállammal történő megállapodás megkötésére.

(4) Az ügyészség és a bíróság az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet 35. cikkében meghatározott statisztikai adatokat évente gyűjti össze és továbbítja a miniszternek.

141/B. §

(1) A tagállami határozat végrehajtása akkor vehető át, ha a tagállami hatóság megküldi

- a) a tagállami bíróság (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk 2. pontja szerinti tartalommal rendelkező határozatának eredeti példányát vagy hitelesített másolatát (a továbbiakban e fejezet alkalmazásában: tagállami határozat), és
- b) az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet II. mellékletében szereplő tanúsítványt magyar, angol, francia vagy német nyelven.

(2) A tagállami határozat és tanúsítvány fogadására a bíróság közvetlenül jogosult, és a jogsegély

végrehajtása során a tagállami hatóság és a bíróság egymással közvetlenül tart kapcsolatot. Az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet 14. cikk (1) bekezdésében meghatározott szabályszerű előterjesztésének minősül az is, ha a tagállami hatóság a tanúsítványt az Európai Igazságügyi Hálózat vagy az Eurojust biztonságos távközlési rendszerén keresztül továbbítja.

(3) A jogsegély teljesítésére az elkobzás vagy vagyoneklobzás alá eső dolog vagy vagyon helye szerinti járásbíróság, ennek hiányában a 113/A. § szerinti bíróság rendelkezik illetékességgel.

(4) A végrehajtási jogsegély teljesítésére vonatkozó általános illetékességi szabályokat azzal kell alkalmazni, hogy a terhelt tényleges tartózkodási helye alatt a vagyoni érdekelt tényleges tartózkodási helyét, valamint a jogi személy székhelyét, telephelyét is érteni kell.

(5) A bíróság a tanúsítvány átvételét követően haladéktalanul megvizsgálja, hogy a tagállami határozat végrehajtásának feltételei a magyar jogszabályok alapján fennállnak-e. Ha a végrehajtás megtagadásának nincs helye, a bíróság a tagállami határozatot ügydöntő végzésében megfelelteti. A bíróság a határozatában tájékoztatást nyújt arról is, hogy a tagállami határozat jogorvoslattal csak az azt elrendelő tagállamban támadható.

(6) Ha a tagállami hatóság a tanúsítványban jelezte, hogy egyenértékű vagyon elkobzása, vagyoneklobzása is lehetséges, a bíróság a megfeleltetés során pénzösszegben kifejezve elrendelt vagyoneklobzásról rendelkezik.

(7) A bíróság az (5) bekezdésben meghatározott döntését a tanúsítvány alapján hozza meg. A tagállami határozat fordításának csak akkor van helye, ha a tanúsítvány alapján a döntés nem hozható meg.

(8) A bíróság a tagállami határozat végrehajtásának átvételét nem tagadhatja meg

- a) abból az okból, hogy a tagállami határozat gyermekkor miatt nem vehető figyelembe, vagy
- b) abból az okból, hogy nincs figyelembe vehető tagállami ítélet, ha a tagállami határozat tekintetében a Btk. 72. §-a vagy a Btk. 74-75. §-a alapján az elkobzás vagy a vagyoneklobzás feltételei fennállnak.

(9) A (8) bekezdés b) pontja esetén a figyelembevétel és a megfeleltetés szabályait a tagállami határozat tekintetében kell megfelelően alkalmazni.

(10) A bíróság az (5) bekezdésben meghatározott határozattal együtt a tagállami határozatot is kézbesíti.

(11) Ha a végrehajtás átvételének megtagadására vonatkozó adat nem merült fel, és a tanúsítvánnyal érintett dolog vagy vagyon elvonásának veszélye ezt indokoltá teszi, a bíróság a tagállami határozat végrehajthatóságának biztosítása érdekében – különösen, ha a végrehajtás elhalasztásának van helye – lefoglalást vagy zár alá vételt rendelhet el akkor is, ha erre vonatkozóan korábban eljárási jogsegély teljesítésére vonatkozó megkeresés nem érkezett.

(12) Abban a kérdésben, hogy a végrehajtás elhalasztásának feltételei egy folyamatban lévő

büntetőeljárásra tekintettel fennállnak-e, a nyomozás során a nyomozás felügyeletét vagy irányítását ellátó ügyészség, a vádemelés után a bíróság álláspontja irányadó. A bíróság a végrehajtás elhalasztásáról külön határozat meghozatala nélkül tájékoztatja a tagállami hatóságot.

(13) Ha a tagállami hatóság a bíróságot a tanúsítvány visszavonásáról értesíti, a bíróság a tagállami határozatot megfelelő határozatát hatályon kívül helyezi és haladéktalanul intézkedik az elkobzott dolog vagy a vagyoneklobzással érintett vagyon kiadása vagy értékének megtérítése iránt.

141/C. §

(1) Az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján a bíróság elkobzást vagy vagyoneklobzást elrendelő határozata végrehajtásának átadására kerülhet sor.

(2) A bíróság a tanúsítvány F. szakasz 3. pontját az 1. számú mellékletben meghatározott bűncselekményi lista alapulvételel tölti ki.

(3) A tanúsítványt kiállító bíróság a tanúsítványt

a) aláírja és hivatalos bélyegzőjével lepecsételi, vagy

b) más, észrevétlenül nem megváltoztatható módon lezárva hitelesíti,

és ezzel igazolja, hogy annak tartalma pontos és helytálló.

(4) Ha a tanúsítvány több tagállamba való továbbításának van helye, a bíróság az elkobzást vagy a vagyoneklobzást elrendelő határozathoz kapcsolódóan végrehajtó tagállamonként külön-külön tanúsítványt állít ki.

(5) A pénzösszegben kifejezett vagyoneklobzás végrehajtása érdekében kiállított tanúsítvány más tagállamnak való továbbítása nem akadályozza annak, hogy a magyar hatóságok vagyoneklobzás alá eső vagyon felkutatása érdekében intézkedjenek, illetve további eljárási cselekményeket hajtsanak végre.

(6) A bíróság indokolt esetben a tanúsítványt módosítja vagy visszavonja, és arról haladéktalanul tájékoztatja a tagállami végrehajtó hatóságot, ha

a) a több tagállamba egyidejűleg továbbított tanúsítvány alapján valamely tagállamban elkobzás történt, vagy

b) a magyar hatóságok által a (5) bekezdés alapján elvégzett intézkedés eredménnyel járt.

(7) A bíróság a tanúsítványt visszavonja, és arról haladéktalanul tájékoztatja a tagállami végrehajtó hatóságot, ha az elkobzást vagy a vagyoneklobzást elrendelő határozatát hatályon kívül helyezi.

(8) Ha a tagállami végrehajtó hatóság a végrehajtás elhalasztásáról értesíti a bíróságot, a bíróság a tanúsítvány visszavonásának indokoltságát a végrehajtó tagállam megkeresésére felülvizsgálja. A tanúsítvány az elkobzást vagy a vagyoneklobzást elrendelő határozat végrehajthatóságának megszűnését követően, vagy abban az esetben vonható vissza, ha a vagyoneklobzás célja a Be. CVI. Fejezete szerinti vagyoneklobzásra irányuló eljárás alapján más módon elérhető. A bíróság a Be. CVI. Fejezete szerinti vagyoneklobzásra irányuló eljárás lefolytatását az ügyészségnél

kezdeményezheti.”

12. §

Az EÜtv. 142. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az 53-54/C. alcímek rendelkezéseit az Európai Unió azon tagállamaival folytatott jogsegélyre kell alkalmazni, amelyek tekintetében az (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet nem alkalmazandó.”

13. §

Az EÜtv. 145/A. § (2) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A bíróság a vagyonekobbzást elrendelő tagállami határozat végrehajtásának átvételét nem tagadhatja meg)

„c) abból az okból, hogy nincs figyelembe vehető tagállami ítélet, ha a tagállami határozat tekintetében a Btk. 72. §-a vagy a Btk. 74-75. §-a alapján az elkobbzás vagy a vagyonekobbzás feltételei fennállnak.”

14. §

Az EÜtv. 67. alcíme a következő 179/B. §-sal egészül ki:

„179/B. §

Ez a törvény a befagyasztást és az elkobbzást elrendelő határozatok kölcsönös elismeréséről szóló, 2018. november 14-i (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.”

5. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény módosítása

15. §

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 50. § (1) bekezdés h) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A büntetés-végrehajtási bíró)

„h) határozatát hatályon kívül helyezi, ha a büntetőügyben elsőfokon eljáró bíróságnak a Be. XCIV. Fejezete és a 837. § (2) bekezdés a)-b) pontja szerinti valamely eljárásban meghozott határozata ezt szükségessé teszi,”

16. §

(1) A Bv. tv. 71. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A büntetés-végrehajtási bíró hivatalból, az ügyészség indítványára, az elítélt vagy a védő

kérelmére, illetve a végrehajtásért felelős szerv jelzése alapján utólag folytatja le az 52-70. §, illetve a III/A. Fejezet szerinti eljárásokat, ha határozatában nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. A III/A. Fejezet szerinti eljárások esetén utólagos büntetés-végrehajtási bírói eljárásnak a határozat meghozatalát követő egy hónapon belül van helye.”

(2) A Bv. tv. 71. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Ha a büntetés-végrehajtási bíró a határozatában nem a törvénynek megfelelően rendelkezett, a határozatot hatályon kívül helyezi és a törvénynek megfelelő határozatot hoz.”

(3) A Bv. tv. 71. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A bűnügyi költséget az állam viseli.”

17. §

A Bv. tv. Első Része a következő III/A. Fejazzettel egészül ki:

„III/A. Fejezet

Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárás

Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárás alapvető szabályai

75/B. §

(1) Kártalanítás jár az elítéltnak a fogvatartása során a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiánya és az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülmény, különösen az illemhely elkülönítésének a hiánya, a nem megfelelő szellőztetés, világítás, fűtés vagy rovarirtás (a továbbiakban együtt: alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények) által előidézett sérelem miatt.

(2) A kártalanítás minden egyes, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között eltöltött nap után jár.

(3) A kártalanítás megfizetésére az állam köteles.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott jogcímen további kártérítésnek vagy sérelemdíjnak helye nincs, de az elítélt jogosult az ezt meghaladó igényét polgári bíróság előtt érvényesíteni.

(5) A kártalanítási kérelem attól a naptól számított hat hónapon belül terjeszthető elő, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek. E határidő elmulasztása jogvesztő. Nem tekinthető az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének, ha e körülmény fennállása legfeljebb harminc napra azért szakad meg, mert az elítélt elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt.

(6) A kártalanításból nem lehet levonni az elítélt fogvatartásával összefüggő, e törvény szerint az elítéltet terhelő költséget vagy díjat.

(7) Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárás e Fejezetben meghatározott szabályait értelemszerűen alkalmazni kell az egyéb jogcímen fogvatartottra is.

75/C. §

(1) A kártalanítási eljárás során felmerülő bűnügyi költséget az állam viseli.

(2) Ha az elítélt szabadult, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárásban jogi képviselőt hatalmazhat meg. Ez esetben védő alatt a jogi képviselőt is érteni kell.

A kártalanítási kérelem benyújtása és a büntetés-végrehajtási szervezet által történő elintézése

75/D. §

(1) A kártalanítási kérelem előterjesztésére az elítélt vagy védője jogosult.

(2) Első alkalommal a kártalanítási kérelem akkor nyújtható be, ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények legalább két hónapig fennálltak, kivéve, ha

- a) a fogvatartott ennél hamarabb szabadul vagy
- b) az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények ennél rövidebb idő után megszűntek.

(3) A kártalanítási kérelem benyújtásától számított hat hónapon belül újabb kérelem nem terjeszthető elő, kivéve ha

- a) a fogvatartott ennél hamarabb szabadult vagy
- b) az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények ezalatt az időtartam alatt megszűntek.

(4) A kártalanítási kérelmet a jogszabályban a kérelem benyújtására rendszeresített nyomtatványon, a fogvatartás helye szerinti bv. intézetnél, ha pedig az elítélt már szabadult, annál a bv. intézetnél kell benyújtani, ahonnan a szabadítás történt.

(5) A kérelemben meg kell jelölni, hogy az elítélt pontosan melyik bv. intézet vonatkozásában, milyen időszakra kéri a kártalanítást, és hogy a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiányához kapcsolódó más alapvető jogot sértő elhelyezési körülmény fennállására hivatkozik-e. A kérelemben nyilatkozni kell arról, hogy az elítélt javára az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEK kártérítésre kötelezte-e az államot, illetve a polgári bíróság ítélte-e meg kártérítést vagy sérelemdíjat, és ha igen, melyik bíróság, milyen ügyszámon.

75/E. §

A bv. intézet harminc napon belül, ha a kérelem több bv. intézetet érint, negyvenöt napon belül dönt

- a) a kérelem visszautasításáról,
- b) a kérelem egyszerűsített elbírálásáról vagy
- c) a kérelem büntetés-végrehajtási bíróhoz történő továbbításáról.

75/F. §

- (1) A bv. intézet a kérelmet visszautasítja, ha
 - a) a kérelem elkésett,
 - b) a kérelem nem felel meg a 75/D. § (2)-(3) bekezdésében meghatározott feltételeknek,
 - c) a kérelem nem az arra jogosulttól származik,
 - d) a kérelmet nem a jogszabályban a kérelem benyújtására rendszeresített nyomtatványon nyújtották be,
 - e) a kérelem nem tartalmazza a jogszabályban meghatározott adatokat és ezért érdemi elbírálásra alkalmatlan, vagy
 - f) a kérelemben kifogásolt időszak tekintetében a bv. intézet korábban a kérelem egyszerűsített elbírálásáról döntött vagy a büntetés-végrehajtási bíró kártalanítást ítélt meg.
- (2) A bv. intézet a kérelem visszautasításáról határozattal dönt, amelyben tájékoztatja az elítéltet és a védőt a visszautasítás pontos okáról, illetve ha az lehetséges, a visszautasítási ok elhárításához szükséges hiányosságok pótlásának a lehetőségéről.
- (3) A visszautasításról hozott határozattal szemben jogorvoslatnak helye nincs, de az elítélt vagy a védő a kézbesítéstől számított nyolc napon belül kérheti a kérelemnek a büntetés-végrehajtási bíróhoz történő felterjesztését. Ennek lehetőségéről az elítéltet és a védőt a határozatban tájékoztatni kell.
- (4) Ha az elítélt vagy a védő a visszautasítást követően nyolc napon belül azt kéri, a bv. intézet a kérelmet a jogszabályban meghatározott iratokkal együtt nyolc napon belül továbbítja a büntetés-végrehajtási bíróhoz. Ebben az esetben a bv. intézetnek a visszautasításról szóló határozata hatályát veszti.
- (5) Ha a bv. intézet a kérelmet az (1) bekezdés d) vagy e) pontjában meghatározott ok miatt utasította vissza és az elítélt vagy a védő a (3) bekezdés szerinti felterjesztés iránti kérelmével egyidejűleg a visszautasítás alapjául szolgáló hiányosságokat pótolja, a bv. intézet a (4) bekezdés szerinti továbbítás helyett – ha annak feltételei fennállnak – a kérelem egyszerűsített elbírálásról dönt vagy a kérelmet a 75/H. §-a alapján továbbítja a büntetés-végrehajtási bíróhoz.

75/G. §

- (1) A bv. intézet határozattal a kérelem egyszerűsített elbírálásáról dönt, ha
 - a) nincs helye a kérelem visszautasításának,
 - b) az elítéltnak a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiánya miatti kifogása megalapozott,
 - c) a fogvatartás alapjául szolgáló büntetőügyben a bíróság nem ítélt meg polgári jogi igényt, illetve a polgári jogi igény érvényesítését nem utasította egyéb törvényes útra,
 - d) a kérelemben kifogásolt időszakra vonatkozóan az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt
 - da) az elítélt korábban a büntetés-végrehajtási bíróhoz kártalanítási kérelmet nem nyújtott be vagy ilyen kérelmet a bv. intézet a büntetés-végrehajtási bíróhoz nem továbbított,

db) az EJE az államot nem kötelezte kártérítésre,

dc) a kérelem alapján megállapítható, hogy az elítélt részére a polgári bíróság kártérítést vagy sérelemdíjat nem ítelt meg.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállása esetén a bv. intézet nem vizsgálja, hogy az elítéltnak a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiányához kapcsolódó más alapvető jogot sértő elhelyezési körülmény fennállására vonatkozó kifogása megalapozott-e.

(3) Egyszerűsített elbírálás esetén a kártalanítás egy napra eső összege ezerkettőszáz forint.

(4) A bv. intézet a kártalanítás összegét a kártalanítás napi tételének és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között fogvatartásban töltött napok számának a szorzataként állapítja meg.

(5) A kérelem egyszerűsített elbírálása esetén az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között fogvatartásban töltött idő a kérelemben kifogásolt időszak lehet, ami legfeljebb a kérelem keltének napjáig terjedhet.

(6) Az egyszerűsített elbírálásról hozott határozattal szemben jogorvoslatnak helye nincs, de az elítélt vagy a védő a kézbesítéstől számított nyolc napon belül kérheti a kérelemnek a büntetés-végrehajtási bíróhoz történő felterjesztését. Ennek lehetőségéről az elítéltet és a védőt a határozatban tájékoztatni kell.

(7) Ha az elítélt vagy a védő az egyszerűsített elbírálást követően nyolc napon belül azt kéri, a bv. intézet a kérelmet és az egyszerűsített elbírálásról szóló határozatot a jogszabályban meghatározott iratokkal együtt nyolc napon belül továbbítja a büntetés-végrehajtási bíróhoz. Ebben az esetben a bv. intézetnek az egyszerűsített elbírálásról szóló határozata hatályát veszti.

(8) Ha az elítélt vagy a védő a (7) bekezdés szerinti felterjesztés iránti kérelmében kizárólag elírásra vagy számítási hibára hivatkozik, a bv. intézet a (7) bekezdés szerinti továbbítás helyett – ha annak feltételei fennállnak – a határozatot a 23. §-ban meghatározottak szerint kijavítja.

(9) Ha az elítélt vagy a védő nem kérte az egyszerűsített elbírálás során hozott határozat büntetés-végrehajtási bírónak történő megküldését, a bv. intézet nyolc napon belül a határozatot megküldi az igazságügyért felelős miniszternek.

75/H. §

Ha nincs helye a kérelem visszautasításának és az egyszerűsített elbírálásának sem, akkor a bv. intézet a kérelmet a jogszabályban meghatározott iratokkal együtt továbbítja a büntetés-végrehajtási bíróhoz.

75/I. §

(1) A 75/D. § (2) bekezdés a) vagy b) pontja, illetve (3) bekezdés a) vagy b) pontja alapján benyújtott kérelem kivételével az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények fennállása esetén a kérelem elintézése mellett a 75/E. §-ban meghatározott határidőn belül a bv. intézet parancsnoka

megteszi a szükséges intézkedéseket e körülmények megszüntetése vagy a sérelem ellensúlyozása érdekében. A bv. intézet parancsnoka – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – az intézkedésről határozattal dönt.

(2) Ha a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiányából eredő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszüntetése az adott bv. intézetben belül nem oldható meg, a bv. intézet parancsnoka soron kívül kezdeményezi a BVOP-nál az elítéltnél a jogszabályban előírt élettér biztosítására alkalmas más bv. intézetbe való átszállítását. A BVOP a megkeresésről nyolc napon belül, indokolt határozattal dönt. Az átszállításról való döntés során figyelemmel kell lenni az elítélt kapcsolattartási jogára.

(3) Ha a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiányából eredő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszüntetése sem az adott bv. intézetben belül, sem más bv. intézetbe való átszállítással nem oldható meg, a bv. intézet parancsnoka intézkedik a sérelem ellensúlyozása érdekében, ha annak feltételei biztosítottak.

A büntetés-végrehajtási bíró eljárása az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelem orvoslására

75/J. §

(1) A kártalanítási kérelemmel kapcsolatos eljárást annak a bv. intézetnek a székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le, amely a kérelmet továbbította, abban az esetben is, ha az elítéltet ezt követően átszállítják. Ha az elítélt szabadult, az eljárást a szabadítást végző bv. intézet székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le, de az elítélt vagy a védő a kérelmében kérheti, hogy az elítélt lakcíme vagy tényleges tartózkodási helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró járjon el.

(2) A büntetés-végrehajtási bíró a kártalanítási kérelemről iratok alapján is meghozhatja a döntést, illetve az ügyészség véleményének beszerzését mellőzheti.

75/K. §

(1) A büntetés-végrehajtási bíró hivatalból vizsgálja, hogy az elítélt javára az alapvető jogot sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB az államot kártérítésre kötelezte-e, illetve a polgári bíróság ítélte-e meg kártérítést vagy sérelemdíjat, és ha igen, a büntetés-végrehajtási bíró a döntés előtt beszerzi a vonatkozó határozatokat.

(2) A büntetés-végrehajtási bíró döntése a kérelemhez kötött.

(3) Ha a kérelem nem tartalmazza a jogszabályban meghatározott adatokat, a büntetés-végrehajtási bíró – a hiányok megjelölése mellett – tizenöt napos határidő megadásával felhívja az elítéltet és a védőt a kérelem hiányosságainak pótlására. Ha az elítélt vagy a védő a hiánypótlásnak az előírt határidőn belül nem vagy csak részben tesz eleget, a kérelmet a rendelkezésre álló adatok alapján kell elbírálni.

(4) Ha az elítélt a kérelem benyújtását követően ismeretlen helyre távozott, és a büntetés-végrehajtási bíró az eljárást felfüggeszti, öt év elteltével az eljárás megszűnik.

75/L. §

A büntetés-végrehajtási bíró a kérelmet annak a bírósághoz érkezését követően harminc napon belül érdemi vizsgálat nélkül az iratok alapján elutasítja, ha

- a) a kérelem elkésett,
- b) a kérelem nem felel meg a 75/D. § (2)-(3) bekezdésében meghatározott feltételeknek,
- c) a kérelem nem az arra jogosulttól származik,
- d) a kérelmet nem a jogszabályban a kérelem benyújtására rendszeresített nyomtatványon nyújtották be,
- e) a kérelem a 75/K. § (3) bekezdése szerinti hiánypótlás ellenére érdemi elbírálásra alkalmatlan, vagy
- f) a kérelemben megjelölt időszakra vonatkozóan az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt
 - fa) az elítélt részére a büntetés-végrehajtási bíró kártalanítást ítélt meg vagy a bv. intézet egyszerűsített elbírálás keretében kártalanításról döntött,
 - fb) az EJEB az államot kártérítésre kötelezte, vagy
 - fc) az elítélt részére a polgári bíróság kártérítést vagy sérelemdíjat ítélt meg.

75/M. §

(1) Ha a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának nincs helye és az elítéltnak kártalanítás jár, a büntetés-végrehajtási bíró hivatalból megvizsgálja, hogy a fogvatartás alapjául szolgáló büntetőügyben az eljáró bíróság a sértett vagy örököse javára polgári jogi igényt ítélt-e meg, vagy a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította-e.

(2) Ha a büntetés-végrehajtási bíró megállapítja, hogy nincs az (1) bekezdésben meghatározott feltételnek megfelelő sértett, a kártalanítási kérelemről annak a bírósághoz érkezését követően hatvan napon belül dönt.

(3) Ha a büntetés-végrehajtási bíró megállapítja, hogy van az (1) bekezdésben meghatározott feltételnek megfelelő sértett, tizenöt napos határidő megadásával felhívja a sértettet, hogy nyilatkozzon a jogszabályban meghatározott, a kérelem elbírálásához szükséges körülményekről.

(4) Ha a sértett megkeresése hatvan napon belül nem vezetett eredményre, a büntetés-végrehajtási bíró a polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj megtérülésének figyelmen kívül hagyásával hozza meg a döntést.

(5) Ha a sértett a (3) bekezdés alapján bejelentette, hogy igényt tart a még fennálló követelés kielégítésére, a büntetés-végrehajtási bíró a polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj teljesítésével kapcsolatosan beszerzi az elítélt nyilatkozatát.

(6) A (3) bekezdésben meghatározott esetben a büntetés-végrehajtási bíró a kártalanítási kérelemről

annak a bírósághoz érkezését követően százhusz napon belül dönt.

75/N. §

(1) Kártalanítás megítélése esetén a büntetés-végrehajtási bíró az elhelyezési körülményeket összességükben értékeli, és az okozott sérelem mértékének megfelelően határozza meg a kártalanítás napi tételének az összegét, majd ezt követően állapítja meg a kártalanítás összegét a kártalanítás napi tételének és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között fogvatartásban töltött napok számának a szorzataként.

(2) A kártalanítás büntetés-végrehajtási bíró által történő megítélése esetén a kártalanítás egy napra eső összege legalább ezerkettőszáz forint, legfeljebb ezerhatszáz forint.

(3) A kártalanítás megítélése esetén az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között fogvatartásban töltött idő a kérelemben kifogásolt időszak lehet, ami legfeljebb a kérelem keltének napjáig terjedhet.

(4) A büntetés-végrehajtási bíró a határozatban megállapítja a polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj jogosultjának a még fennálló követelése erejéig a kártalanításból történő levonásra való jogosultságát, ha

a) a sértett javára megítélt polgári jogi igényt, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítést vagy sérelemdíjat az elítélt még nem vagy csak részben teljesítette, és

b) az elítélt vagy védője ilyen irányú védekezését vizsgálva megállapította, hogy a Polgári Törvénykönyv szerinti elévülési idő még nem telt el.

(5) A (4) bekezdésben meghatározott esetben a büntetés-végrehajtási bíró a jogosult még fennálló követelésének az összegét arra tekintet nélkül állapítja meg, hogy a kártalanítási kérelemben kifogásolt fogvatartás alapjául szolgáló büntetőügyben az elítélt felelősségét olyan bűncselekmény miatt is megállapították, amelynek a polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj jogosultja nem volt sértettje.

(6) Ha a kártalanítási kérelemben kifogásolt fogvatartás alapjául több büntetőügy szolgált, a (4) bekezdésben meghatározott esetben a büntetés-végrehajtási bíró a jogosult még fennálló követelésének az összegét arra tekintet nélkül állapítja meg, hogy az elítélt felelősségét olyan bűncselekmény miatt is megállapították, amelynek a polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj jogosultja nem volt sértettje.

(7) A (4) bekezdésben meghatározott esetben a büntetés-végrehajtási bíró határozata tartalmazza az arra történő figyelmeztetést is, hogy az igazságügyért felelős miniszter által ténylegesen kifizetett összeg az esetlegesen fennálló egyéb kielégítendő követelésekre, valamint a polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj jogosultja javára már korábban teljesített kifizetésekre tekintettel a határozatban megállapítottnál alacsonyabb lehet.

(8) A büntetés-végrehajtási bíró határozata ellen bejelentett fellebbezésnek a kártalanítás kifizetésére halasztó hatálya van.

(9) A büntetés-végrehajtási bíró a jogerős határozatot a jogerőre emelkedést követő tizenöt napon belül megküldi az igazságügyért felelős miniszternek.

Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt megítélt kártalanítás kifizetése

75/O. §

(1) A kártalanítással összefüggő kifizetés iránt az igazságügyért felelős miniszter intézkedik a bv. intézet határozatának vagy a büntetés-végrehajtási bíró jogerős ügydöntő végzésének (a továbbiakban együtt: kártalanítási döntés) az igazságügyért felelős miniszterhez történő érkezésétől számított

- a) kilencven napon belül,
- b) a 75/R. § (1) bekezdése szerinti esetben százhusz napon belül.

(2) Az igazságügyért felelős miniszter a kártalanítási döntés érkezésétől számított tíz napon belül a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar hivatali szerve által vezetett nyilvántartás alapján ellenőrzi, hogy az elítélttel szemben van-e olyan végrehajtási eljárás, amely érdemi befejezéssel nem érintett.

(3) Ha (2) bekezdés szerinti ellenőrzés alapján adat merül fel arra vonatkozóan, hogy érdemi befejezéssel nem érintett végrehajtási eljárás van a nyilvántartásban, az igazságügyért felelős miniszter tíz napon belül megkeresi a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar hivatali szervét. A megkeresésben közölni kell

- a) az elítélt természetes személyazonosító adatait,
- b) az elítélt javára megítélt kártalanítás tényét,
- c) az elítélt javára megítélt kártalanítás összegét és
- d) a kifizetés (1) bekezdés a) pontjában meghatározott határidejét és az ügy azonosítását elősegítő azonosító adatot.

(4) A Magyar Bírósági Végrehajtói Kar hivatali szerve a kapott értesítést tíz napon belül megküldi az elítélttel szemben érdemi befejezéssel nem érintett végrehajtási eljárást folytató végrehajtónak. A végrehajtó az (1) bekezdés a) pontja szerinti teljesítési határnapot megelőző huszadik napig az igazságügyért felelős miniszterhez beérkezően fogatosíthat követelésfoglalást az elítélt javára megítélt kártalanítás terhére.

(5) A végrehajtó a (4) bekezdés szerinti értesítés alapján kizárólag abban az esetben fogatosíthat a 75/P. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott követelésre vonatkozó követelésfoglalást, ha

- a) előtte nincs folyamatban a 75/P. § (1) bekezdés a), illetve b) pontjában meghatározott követelésre vonatkozó végrehajtási eljárás, vagy
- b) az elítélt javára megítélt kártalanítás összege meghaladja az általa folytatott végrehajtási eljárás alapját képező, a 75/P. § (1) bekezdés a), illetve b) pontjában meghatározott követelések összegét.

(6) A végrehajtó nem fogatosíthat a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 4. §-a alapján általa folytatott, közigazgatási végrehajtás hatálya alá tartozó követelésre vonatkozó követelésfoglalást.

(7) A (3) bekezdés szerinti esetben a kártalanítás kifizetésére csak a végrehajtó által fogatosított követelésfoglalást követően kerülhet sor azzal, hogy ha

a) a követelésfoglalás az (1) bekezdés a) pontja szerinti teljesítési határnapot megelőző huszadik napig nem érkezik meg az igazságügyért felelős miniszterhez, vagy

b) a követelésfoglalás nem tartalmazza a követelésnek a 75/P. § (1) bekezdése szerinti jogcímét, a fennálló követelés összegét, és a feleknek a végrehajtó rendelkezésére álló adatait,

akkor a kártalanítás kifizetésére annak figyelmen kívül hagyásával kerül sor.

(8) Ha a végrehajtó által fogatosított követelésfoglalás és a büntetés-végrehajtási bíró határozatában megállapított, a polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj jogosultjának még fennálló követelése ugyanazon követelésre vonatkozik, az igazságügyért felelős miniszter a büntetés-végrehajtási bíró határozata erre vonatkozó részének a figyelmen kívül hagyásával a végrehajtó által fogatosított követelésfoglalást teljesíti.

(9) Ha adat merül fel arra vonatkozóan, hogy az igazságügyért felelős miniszter a polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj jogosultjának a büntetés-végrehajtási bíró határozatában a 75/N. § (4) bekezdése alapján megállapított ugyanazon követelésére tekintettel korábban a jogosult javára már kifizetést teljesített, az újabb kifizetés összegét ennek figyelembevételével állapítja meg és teljesíti.

75/P. §

(1) Ha a kártalanítás összege nem fedezi a kielégítendő valamennyi követelést, a kifizetés során a kielégítési sorrend a következő:

a) a gyermektartásdíj iránti követelés,

b) a büntetés-végrehajtási bíró határozatában a 75/N. § (4) bekezdése alapján megállapított vagy a végrehajtó követelésfoglalásával érintett, bűncselekmény miatt megítélt polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj,

c) a végrehajtó követelésfoglalásával érintett más jogcímen fennálló követelés.

(2) Az (1) bekezdés b) pontját alkalmazni kell a fogvatartás alapjául szolgáló büntetőügyön kívül bármely más, az elítélt által elkövetett bűncselekmény miatt megítélt polgári jogi igény vagy bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj esetén is, ha azzal kapcsolatban a végrehajtó követelésfoglalást fogatosított.

(3) Ha a kártalanítás összege nem fedezi az azonos soron felsorolt valamennyi követelést, akkor e követeléseket a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel arányosan kell kielégíteni.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott esetben, ha az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott követelésekre is kibocsátottak követelésfoglalást, az igazságügyért felelős miniszter ezen, az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott soron felsorolt követelések esetén arányosítás nélkül teljesíti a követelésfoglalást. Ebben az esetben az igazságügyért felelős miniszter a kártalanítási összegnek az (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott követelések esetleges levonása után fennmaradó részét egy összegben teljesíti,

a) ha egy végrehajtó intézkedett követelésfoglalás iránt, akkor ennek a végrehajtónak, aki ezt követően a Vht. VIII. Fejezetében meghatározottakra tekintettel gondoskodik a követelések kielégítéséről;

b) ha több végrehajtó intézkedett követelésfoglalás iránt, akkor annak a végrehajtónak, akinek az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott követelésre vonatkozó követelésfoglalása elsőként érkezett be az igazságügyért felelős miniszterhez, aki ezt követően a Vht.-ban meghatározottakra tekintettel gondoskodik a többi végrehajtó által benyújtott követelésfoglalások figyelembevételével a felosztás végrehajtásáról és a követelések kielégítéséről.

(5) A (4) bekezdés b) pontjában meghatározott esetben az igazságügyért felelős miniszter a kifizetéssel egyidejűleg tájékoztatja a végrehajtót a többi, az ügyben az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott követelésre vonatkozó követelésfoglalást benyújtó végrehajtó nevééről és az általuk foganatosított követelésfoglalásokkal érintett végrehajtási ügyek ügyszámáról.

(6) Ha az igazságügyért felelős miniszter a 75/O. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott határidőn belül nem vagy nem a teljes összegben teljesíti a végrehajtó által foganatosított követelésfoglalást, azt külön tájékoztatás nélkül úgy kell tekinteni, hogy az (1), (3) és (4) bekezdésben meghatározottakra tekintettel a kártalanítás összege nem fedezte a kielégítendő valamennyi követelést.

75/Q. §

(1) Ha az elítélt a kártalanítás iránti kérelmet a fogvatartása alatt nyújtotta be és részére kifizetést kell teljesíteni, az igazságügyért felelős miniszter rövid úton a BVOP megkeresésével ellenőrzi, hogy az elítélt fogvatartása a kifizetés 75/O. § (1) bekezdésében meghatározott határidejéig várhatóan fennáll-e.

(2) Ha a BVOP az igazságügyért felelős minisztert arról tájékoztatja, hogy az elítélt már szabadult, az igazságügyért felelős miniszter mindaddig nem teljesíti a kifizetést, amíg az elítélt a 75/S. § (2) bekezdése alapján a számlaszám megváltozását be nem jelenti.

(3) Ha a BVOP az igazságügyért felelős minisztert arról tájékoztatja, hogy az elítélt a kifizetés 75/O. § (1) bekezdésében meghatározott határidejéig várhatóan szabadulni fog, az igazságügyért felelős miniszter abban az esetben teljesíti a kifizetést, ha azt a 75/R. §-ban meghatározottakra tekintettel teljesíteni lehet. Ha nem teljesíthető a kifizetés, a (2) bekezdésben meghatározottak szerint kell eljárni.

75/R. §

(1) Ha az elítélt részére kifizetést kell teljesíteni, a kifizetést megelőzően a 75/O. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott határidőre figyelemmel az igazságügyért felelős miniszter megkeresi az állami adó- és vámhatóságot, hogy az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló törvény hatálya alá tartozó végrehajtási eljárás folyamatban léte esetén a szükséges végrehajtási cselekményeket foganatosítsa.

- (2) A megkeresésben közölni kell
- a) az elítélt természetes személyazonosító adatait,
 - b) az elítéltnak kifizetendő kártalanítás összegét,
 - c) az elítélt által a kifizetésre megjelölt számla számát, és
 - d) a kifizetés tervezett napját.

(3) Ha az állami adó- és vámhatóság a megkeresés alapján azt állapítja meg, hogy az elítélttel szemben az adóhatóság által fogantatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló törvény hatálya alá tartozó végrehajtási eljárás nincs folyamatban, az igazságügyért felelős miniszter által megküldött személyes adatokat azonnal törli.

75/S. §

- (1) A kifizetés
- a) a kártalanítási döntés alapján az elítélt részére
 - aa) – ha fogva van – a bv. intézet által kezelt letéti számlájára való átutalással,
 - ab) szabadlábra helyezését követően kizárólag olyan fizetési számlára való átutalással, amelynek számlatulajdonosa és a számla feletti kizárólagos rendelkezési jogosultja az elítélt,
 - b) a polgári jogi igény vagy a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj jogosultja részére, az általa megjelölt számlaszámra utalással vagy a lakcímére történő kézbesítéssel történik.

(2) A teljesítési adatok, így különösen a számlaszám megváltoztatását, az elítélt, illetve a polgári jogi igény vagy a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj jogosultja az igazságügyért felelős miniszterhez megtett bejelentéssel – legfeljebb egy alkalommal – kezdeményezheti. A számlaszám megváltoztatása esetén az elítéltnak igazolnia kell, hogy az a saját nevére szól. A változás akkor vehető figyelembe, ha a kifizetés még nem történt meg.

(3) Az igazságügyért felelős miniszter a 75/O. § (3) bekezdése szerinti végrehajtási eljárással kapcsolatos személyes adatokat a kártalanítás kifizetése céljából, a fejezeti kezelésű előirányzat terhére történő kifizetések bizonylatainak külön jogszabályban rögzített megőrzési határidejéig kezelheti.”

18. §

A Bv. tv. 133. §-a a következő (4a) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) A bv. intézet által kezelt letéti számlára az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás keretében kifizetett összeget az elítélt szabadulása idejére kell tartalékolni. A bv. intézet parancsnoka az elítélt kérelmére jogszabályban meghatározott különös méltánylást érdemlő körülmény esetén engedélyezheti a kártalanítás keretében kifizetett összegnek vagy egy részének a kifizetését az elítélt hozzátartozója vagy kapcsolattartója részére.”

19. §

(1) A Bv. tv. 134. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Az elítélt munkadíjából, rendszeres pénzellátásból, illetve letéti pénzéből a tartásra fordított költséghez való hozzájárulás napi összegének és a szabadulás idejére kötelezően tartalékolandó összegének az (1)-(3) bekezdés szerinti levonása után fennmaradó összeg legfeljebb ötven százalékát lehet végrehajtás alá vonni, ideértve a 144. § alapján megállapított kártérítési kötelezettséget is.”

(2) A Bv. tv. 134. §-a a következő (4a) és (4b) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás keretében kifizetett összegből nem vonható le

- a) az elítélt tartására fordított költséghez történő hozzájárulás,
- b) a szabadulás idejére tartalékolandó összeg,
- c) az elítélt által e törvény alapján megtérítendő költség és az általa igénybe vett jogszabályban meghatározott többletszolgáltatások díjai és költségei, és
- d) az elítélt egészségügyi ellátása körében felmerülő költség vagy díj.

(4b) Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás keretében kifizetett összeg a Vht. 73/A. §-ára tekintettel végrehajtás alá vonható, ideértve a 144. § alapján megállapított kártérítési kötelezettséget is.”

20. §

(1) A Bv. tv. 188. § (1a) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép, és a 188. § (1a) bekezdése a következő e) ponttal egészül ki:

[Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott feltétel szempontjából a büntetés-végrehajtási bíró különösen]

- „d) ha az elítélt által elkövetett bűncselekménynek nem volt sértettje, az elítélt által az igazságügyért felelős miniszter által vezetett minisztérium „bűncselekmények áldozatainak kárenyhítése” megnevezésű célelőirányzata javára teljesített befizetés tényét,
- e) az elítélt törvénytisztelő életmód folytatására vonatkozó készségét”

(vizsgálja.)

(2) A Bv. tv. 188. §-a a következő (2b) bekezdéssel egészül ki:

„(2b) Ha a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt feltételes szabadságra bocsátását rendelte el, de annak esedékességéig az elítélt súlyos fegyelmi vétséget követett el, a bv. intézet erről haladéktalanul értesíti.”

21. §

A Bv. tv. Átmeneti rendelkezések alcíme a következő 436/A. §-sal egészül ki:

„436/A. §

(1) E törvénynek a börtönzsúfoltság miatti kártalanítási eljárással összefüggő visszaélések megszüntetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) 17. §-ával megállapított III/A. Fejezetét – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a Mód. tv. hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.

(2) E törvénynek a Mód. tv. 17. §-ával megállapított

- a) 75/D. § (2)-(4) bekezdését,
- b) 75/F. § (1) bekezdés b) és d) pontját,
- c) 75/K. § (2) bekezdését és
- d) 75/L. § b) és d) pontját

a Mód. tv. hatálybalépését követően benyújtott kérelmek esetén kell alkalmazni.

(3) E törvénynek a Mód. tv. 17. §-ával megállapított

- a) 75/E. §-ában,
- b) 75/O. § (1) bekezdés a) és b) pontjában és
- c) 75/O. § (2)-(4) bekezdésében

meghatározott határidők a Mód. tv. hatálybalépését követő napon kezdődnek.

(4) A Mód. tv. hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásban e törvény 2020. december 31-én hatályban volt

- a) 144/B. §-a szerint benyújtott panaszt a bv. intézet nem bírálja el,
- b) 70/A. § (2) bekezdése szerinti esetben, ha a bv. intézet a kérelmet a panasz elbírálására tekintettel nem terjesztette fel a bv. bírónak, a bv. intézet a benyújtott panasz esetén a továbbiakban e törvénynek a Mód. tv. 17. §-ával megállapított 75/H. §-a alapján jár el és a kérelmet haladéktalanul felterjeszti a büntetés-végrehajtási bírónak,
- c) 144/B. §-a szerint panasz benyújtását a büntetés-végrehajtási bírónak a kártalanítási kérelem elbírálásának feltételeként nem értékeli.

(5) E törvénynek a Mód. tv. 17. §-ával megállapított 75/J. § (1) bekezdését a Mód. tv. hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell azzal, hogy a Mód. tv. hatálybalépését megelőzően illetékességi okból áttett kérelmek visszaküldése ezen okból nem lehetséges.

(6) E törvénynek a Mód. tv. 17. §-ával megállapított 75/J. § (1) bekezdését a Mód. tv. hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell azzal, hogy ha a szabadult elítélt a Mód. tv. hatálybalépését megelőzően a lakcíme vagy tényleges tartózkodási helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bírónak eljárását nem a kérelmében kérte, az ilyen kérelmek áttétele nem lehetséges.”

22. §

A Bv. tv.

- a) 11. § (6) bekezdésében az „Emberi Jogok Európai Bírósága” szövegrész helyébe az „Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJE)” szöveg és

b) 50. § (3) bekezdésében az „e fejezetben szabályozott” szöveg helyébe az „e fejezetben és a III/A. Fejezetben szabályozott” szöveg lép.

23. §

Hatályát veszti a Bv. tv.

1. 10/A. §-át megelőző alcíme,
2. 10/A. §-a,
3. 10/B. §-a,
4. 50. § (7) bekezdése,
5. 70/A. §-át megelőző alcíme,
6. 70/A. §-a,
7. 70/B. §-a,
8. 75/A. §-át megelőző alcíme,
9. 75/A. §-a,
10. 144/B. §-át megelőző alcíme,
11. 144/B. §-a és
12. 390. § (8) bekezdése.

6. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény módosítása

24. §

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 59. § (6) bekezdésében a „perben” szövegrész helyébe a „perben, ha a polgári jogi igényt a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel együtt terjesztették elő” szöveg lép.

7. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény módosítása

25. §

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 56. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) A büntetőeljárásban polgári jogi igényként a vád tárgyává tett cselekmény közvetlen következtében keletkezett sérelemdíj fizetésére irányuló követelés kizárólag az 571. § (2b) bekezdésében meghatározott esetben érvényesíthető.”

26. §

A Be. 75. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Jövedelmi és vagyoni helyzetétől függetlenül költségkedvezmény illeti meg

- a) a polgári jogi igényt érvényesítő természetes személy sértettet,
- b) a terheltet, a sértettet, a vagyoni érdekeltet vagy az egyéb érdekeltet a jogszabály által

meghatározott ügyben.”

27. §

A Be. 76. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„76. §

(1) A költségkedvezmény

- a) a terhelt esetén a kirendelt védő és az ügygondnok díjának és költségeinek állam általi előlegezésére és viselésére,
 - b) a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt esetén a pártfogó ügyvéd díjának és költségeinek állam általi előlegezésére és a jogi segítségnyújtásról szóló törvényben meghatározott esetekben viselésére, valamint az ügygondnok díjának és költségeinek állam általi előlegezésére,
 - c) a sértett által előterjesztett polgári jogi igény esetében a bírósági eljárási illeték előzetes megfizetésére,
 - d) a magánvádló esetén a pártfogó ügyvéd díjának és költségeinek állam általi előlegezésére és a jogi segítségnyújtásról szóló törvényben meghatározott esetekben viselésére,
 - e) a pótmagánvádló esetén az ügyiratokról kért egyszeri másolat kiadására vonatkozó illetékfeljegyzésre, továbbá a pártfogó ügyvéd díjának és költségeinek állam általi előlegezésére és a jogi segítségnyújtásról szóló törvényben meghatározott esetekben viselésére
- terjed ki.

(2) Ha a bíróság a természetes személy sértett által előterjesztett polgári jogi igénynek helyt ad, a sértett költségkedvezménye költségfeljegyzési jogként kiterjed a végrehajtási eljárásra is.”

28. §

A Be. 555. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A polgári jogi igény érvényesítése és elintézése során bizonyításnak az e törvényben meghatározottak szerint van helye. Ha a magánfél polgári jogi igényként sérelemdíj fizetésére irányuló követelést terjeszt elő, ezen követeléssel összefüggésben bizonyításnak nincs helye.”

29. §

A Be. 556. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A polgári jogi igénynek tartalmaznia kell

- a) azon terhelt megjelölését, akivel szemben a sértett polgári jogi igényt érvényesít,
- b) a bíróság ítéleti rendelkezésére irányuló határozott kérelmet, különösen a követelés összegét vagy mennyiségét,
- c) a polgári jogi igényvel érvényesíteni kívánt jogot,
- d) az érvényesíteni kívánt jogot és az ítéleti rendelkezésre irányuló kérelmet megalapozó

tényeket,

e) a polgári jogi igény érdemi elbírálása esetére a teljesítés módját és helyét, és

f) a sértettnek az arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy a polgári jogi igénynek a polgári bírósághoz történő, az 560. § (3b) bekezdése szerinti megküldéséhez hozzájárul-e.”

30. §

A Be. 556. §-a a következő (2a)-(2c) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) A sértett úgy is nyilatkozhat, hogy azt a személyt jelöli meg a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott személyként, akinek a büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős ügyszöntő határozatában a vele szemben elkövetett bűncselekmény elkövetőjeként megállapítja.

(2b) A sértett úgy is nyilatkozhat, hogy a (2) bekezdés b) pontjában meghatározott követelésként a bíróság jogerős ügyszöntő határozatában a vele szemben elkövetett bűncselekménnyel okozott kár vagy vagyoni hátrány összegét, illetve a bűncselekmény elkövetési értékét kívánja érvényesíteni.

(2c) Ha a magánfél az eljárásban a személyes adatai zárt kezelését kérte és a (2) bekezdés f) pontjára tekintettel olyan nyilatkozatot tett, hogy a polgári jogi igénynek a polgári bírósághoz történő, az 560. § (3b) bekezdése szerinti megküldéséhez hozzájárul, figyelmeztetni kell az 560. § (3c) bekezdésében meghatározottakra.”

31. §

A Be. 556. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A terhelt az elsőfokú ügyszöntő határozat meghozataláig nyilatkozhat úgy, hogy a polgári jogi igényként érvényesíteni kívánt követeléssel szemben ellenkérelmet nem kíván előterjeszteni és a követelést a magánfél által előterjesztetteknek megfelelően teljesíteni kívánja. Ha a magánfél polgári jogi igényként sérelemdíj fizetésére irányuló követelést terjesztett elő, ennek teljesítésével kapcsolatban a terhelt kifejezett nyilatkozata szükséges. Ilyen esetben a bíróság a polgári jogi igénnyel kapcsolatban bizonyítást nem folytat le.”

32. §

A Be. 560. §-a a következő (3a)-(3c) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) Az (1) bekezdés l) pontja csak akkor alkalmazható, ha a bíróság a terheltet nyilatkoztatta arról, hogy az 556. § (6) bekezdése szerinti nyilatkozatot kíván-e tenni.

(3b) Az ügyszöntő határozat jogerőre emelkedését követően az elsőfokú bíróság a magánfél lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének az ellenőrzését követően a polgári jogi igényt és az ügyszöntő határozatot gyorsított per lefolytatása érdekében a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény 3. §-a szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnak küldi meg, ha

a) a polgári jogi igényt magyarországi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

természetes személy terjesztette elő,

b) a polgári jogi igény érvényesítését az (1) bekezdés l) vagy m) pontjában meghatározott ok miatt utasította egyéb törvényes útra,

c) a polgári jogi igény biztosítására nem rendeltek el zár alá vételt, és

d) a magánfél a polgári jogi igénynek a polgári bírósághoz történő, e bekezdés szerinti megküldéséhez kifejezetten hozzájárult.

(3c) Ha a magánfél az eljárásban a személyes adatai zárt kezelését kérte, a bíróság a polgári bíróságnak a magánfél személyes adatait az érintett személy hozzájárulása nélkül továbbítja és a polgári perben azokra a személyes adatok zárt kezelése nem terjed ki.”

33. §

A Be. 571. §-a a következő (2a) és (2b) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) A bíróság az 556. § (6) bekezdése szerinti esetben a polgári jogi igényt a sértett által előterjesztetteknek megfelelően bírálja el.

(2b) Ha a magánfél polgári jogi igényként sérelemdíj fizetésére irányuló követelést terjesztett elő, ennek elbírálására kizárólag az 556. § (6) bekezdésében meghatározott esetben kerülhet sor.”

34. §

A Be.

a) 99. § (10) bekezdésében a „megszüntető határozat és az ügydöntő határozat kivételével” szövegrész helyébe a „megszüntető határozat, az ügydöntő határozat és az 560. § (3b) bekezdése szerinti ügyirat kivételével” szöveg és

b) 355. § (1) bekezdésében a „szándékát a” szövegrész helyébe a „szándékát jogszabályban meghatározottak szerint a” szöveg

lép.

35. §

Hatályát veszti a Be.

a) 52. § (1) bekezdésében az „egy hónapon belül” szövegrész és

b) 21. § (5) bekezdés 10. pontjában a „(4) bekezdés a) pontja és” szövegrész.

8. A költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény módosítása

36. §

A költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdés f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A felet - ha törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés alapján nem

illeti meg tárgyi költségmentesség - költségfeljegyzési jog illeti meg)

„f) a természetes személy által – a bűncselekménnyel okozott kár megtérítése, illetve bűncselekménnyel összefüggésben felmerült sérelemdíj megfizetése iránt – indított perben, és”

9. A bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény módosítása

37. §

A bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény 4. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. §

A természetes személy felperest a gyorsított perben – ha törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés alapján nem illeti meg tárgyi költségmentesség – költségfeljegyzési jog illeti meg.”

38. §

A bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény 7. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A keresetlevélnek – a Pp. 170. §-ában meghatározottakon túl, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 560. § (3b) bekezdése alapján a bíróságnak megküldött polgári jogi igény kivételével – tartalmaznia kell a büntetőeljárásban eljáró bíróság megjelölését és a büntetőügy számát.”

39. §

Hatályát veszti a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény 7. § (3) bekezdése.

10. A veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény módosítása

40. §

Hatályát veszti a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 236. § (5) bekezdés b) pontjában az „és a Bv. tv. 70/B. § (4) bekezdésében meghatározott határidő” szövegrész.

11. Hatályba nem lépésről szóló rendelkezés

41. §

Nem lép hatályba a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról

szóló 2020. évi XLIII. törvény 117. § (2) bekezdése.

12. Záró rendelkezések

42. §

(1) Ez a törvény a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel 2020. december 19-én lép hatályba.

(2) Az 1-9. §, a 15-40. § és a 43. § (1)-(3) bekezdése 2021. január 1-jén lép hatályba.

43. §

(1) Ez a törvény a bűncselekmények áldozatainak kárenyhítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/80/EK tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

(2) Ez a törvény a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU parlamenti és tanácsi irányelv 8. és 9. cikkének való megfelelést szolgálja.

(3) Ez a törvény a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása elleni küzdelemről, valamint a 2001/413/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/713 európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikkének való megfelelést szolgálja.

(4) Ez a törvény a befagyasztást és az elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismeréséről szóló, 2018. november 14-i (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.

Általános indokolás

A börtönsúfoltság miatt járó kártalanítás a büntetés-végrehajtási intézmények túlsúfoltsága miatti, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között fogvatartott személyeket érintő kompenzációs rendszer, mely ellensúlyozni kívánja a bv. intézetekben az ilyen elhelyezési körülményekből eredő sérelmeket. A börtönsúfoltság miatti kártalanítás intézményét 2017. január 1. óta a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) szabályozza. A jogalkotó eredeti szándéka egy hatékony és jól működő intézmény létrehozására irányult, a rendszer működésének tapasztalatai azonban azt mutatták, hogy a kártalanítási rendszer ebben a formában nem megfelelő. A szabályozási ambivalencia akkor vált jogalkotói lépést is igénylő mértékűvé, amikor egyértelművé vált, hogy akkor, amikor az elítéltek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt gyakran jelentős összegű kártalanításban részesülnek, a szabadságvesztés büntetés kiszabására vezető bűncselekmény áldozatai és hozzátartozóik sérelmei ebből alacsony mértékben nyernek reparálást.

Emellett nyilvánvalóvá váltak a börtönviszonyokkal kapcsolatos kártalanítás miatt indított perek körüli visszaélések, amelyek súlyosan sértették a társadalom igazságérzetét. Széles körben ismertté vált, hogy egyes esetekben a közvéleményt mélyen megrázó bűncselekmények miatt elítélt személyek is milliós nagyságrendű kártérítésekhez juthattak, miközben a bűncselekmények áldozatai és hozzátartozói esetében nem volt kellően hatékony az igényérvényesítés lehetősége. Ezért az Országgyűlés a bűncselekmények áldozatai jogainak és érdekeinek védelme és a börtönviszonyokkal kapcsolatos elfogadhatatlan további visszaélések felszámolása érdekében 2020. március 7. napjától azonnali hatállyal felfüggesztette a kártalanítási eljárásokban megítélt pénzüsszegek kifizetését.

A törvényjavaslat a börtönsúfoltsági kártalanításokkal kapcsolatos visszaélések megszüntetése érdekében szükséges haladéktalan intézkedésekről szóló 2020. évi IV. törvény 1. §-ának megfelelően olyan új szabályozási rendszert alakít ki, amely már önmagában is kizárja a fogvatartotti kártalanítási rendszerrel kapcsolatos további visszaélések lehetőségét, és amely minden eddiginél gyorsabb és hatékonyabb módon biztosítja az áldozatok és hozzátartozóik jogos követeléseinek érvényesítését. Az új szabályozás biztosítja, hogy a börtönsúfoltsági kártalanításokkal kapcsolatos kifizetések mindenképp a bűncselekmények áldozatai részére kerüljenek kifizetésre.

Szükségessé vált ezért egy olyan új szabályozás kidolgozása, amely amellet, hogy megfelelő lehetőséget ad az áldozati igények érvényesítésére, biztosítja azt is, hogy a kártalanításként kapott összeg, ha az elítéltnak egyéb kielégítésre köteles kötelezettségei vannak, a megtérülés alapjául szolgálhasson az önkéntes teljesítés elmaradása esetén. Ennek megfelelően a törvényjavaslat célja egyrészt a kártalanításból közvetlenül levonható követelések bővítése a terhelttel szemben fennálló és végrehajtás alatt álló valamennyi magánjogi jogviszonyból eredő tartozás esetében, különös tekintettel a terhelt korábban elkövetett bűncselekményével okozott

sértetti igényekre. Másrészt cél az is, hogy a kártalanításból közvetlenül nem levonható, de a végrehajtás számára hozzáférhetővé tehető követelések bevonhatóvá váljanak a kártalanítási eljárásba, így különösen a büntetőeljárással összefüggésben megfizetendő tartozások behajtásának (bűnügyi költség, vagyonekobjzás, stb.), továbbá bármilyen, az állammal szemben fennálló köztartozás (pl. adótartozás) behajtásának lehetővé tétele. Végül a törvényjavaslat hatékonyabbá kívánja tenni a kártalanítási eljárást is, sok egyéb módosítás mellett ezért bevezeti a kártalanítási eljárás egyszerűsítése és gyorsítása érdekében a kérelmek egyszerűsített elbírálását a mérlegelést nem igénylő esetekben.

A törvényjavaslat ugyanakkor a sértettekkel kapcsolatos szabályozás tekintetében nem korlátozódik kizárólag a börtönsúfoltság miatti kártalanítási eljárás reformjára, hanem átfogó módon – tehát nem csupán a szabadságvesztés büntetéssel járó bűncselekmények sértettjei tekintetében – fejleszteni kívánja az áldozatok segítésének, igényérvényesítésének jogszabályi feltételeit. Ezért az előterjesztés számos olyan előremutató javaslatot tartalmaz, amelyek nem kifejezetten a börtönsúfoltság miatti kártalanítási eljárásban történő sértetti kielégítés lehetőségeit növelik, hanem általában a sértettek kiemelt támogatását szolgáló szabályozási megoldásokat jelentenek. Ennek érdekében a törvényjavaslat elvégzi az áldozatsegítés keretében eddig is nyújtható kárenyhítés feltételeinek, igénylésének áldozatokat támogató módosítását, a sértetti igényérvényesítés büntetőeljárási szabályainak jelentős könnyítését és sértetti igényérvényesítés költségeinek csökkentését a végrehajtási eljárásban.

Emellett az előterjesztés

- a befagyasztást és az elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismeréséről szóló, 2018. november 14-i (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint
- a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása elleni küzdelemről, valamint a 2001/413/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló 2019/713 (EU) irányelv megfelelését is szolgálja.

Az Európai Bizottság megállapítása szerint a befagyasztást és elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismerése a biztosítási intézkedést elrendelő határozatoknak az Európai Unióban történő végrehajtásáról szóló 2003. július 22-i 2003/577/IB tanácsi kerethatározat és a kölcsönös elismerés elvének a vagyonekobjzást elrendelő határozatokra történő alkalmazásáról szóló 2006. október 6-i 2006/783/IB tanács kerethatározat alapján nem hatékony, a tagállamokban nem egységes ezen jogi eszközök végrehajtása, ezért jogilag kötelező és közvetlenül alkalmazandó uniós jogi aktusban kell megállapítani az egységes szabályokat.

A befagyasztást és az elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismeréséről szóló, 2018. november 14-i (EU) 2018/1805 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: (EU) 2018/1805 rendelet) 2020. december 19-től közvetlenül alkalmazandó az Európai Unióban. Az EÜtv.-ben megjelenő új szabályok az (EU) 2018/1805 rendelet alkalmazását megkönnyítő

végrehajtási jellegű részletszabályokat tartalmaznak.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Részletes indokolás

1. §

A törvényjavaslat a sérelemdíj esetkörével bővíti a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényben (a továbbiakban: Be.) a büntetőeljárás során érvényesíthető polgári jogi igény körére vonatkozó szabályozását. A bűncselekménnyel okozott kár megtérítése érdekében indított eljárás jelenleg tárgyi mentességet élvez az eljárás megkezdésekor fizetendő illeték lerovása alól, ezért e mentességet indokolt kiterjeszteni arra az esetre is, ha az eljárás a bűncselekménnyel összefüggésben felmerült sérelemdíj megfizetésére irányul.

2-3. §

A törvényjavaslatnak az is célja, hogy módosítsa a kártalanítás keretében a fogvatartott elítélt részére kifizetett és a letéti számláján kezelt összegre a kifizetést követően vezetett végrehajtásokra vonatkozó rendelkezéseket. A bírósági végrehajtás legáltalánosabb módja a munkabér és egyéb járandóság végrehajtás alá vonása, a pénzkövetelés behajtása érdekében ezért a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) elsősorban a munkabérre és egyéb járandóságra irányuló végrehajtást szabályozza. A fogvatartottak birtokában lévő törvényes fizetőeszközt, részükre beérkező pénzküldeményt, befizetést a bv. intézet letéti pénzként kezeli. A Vht. 73. §-a e letétként kezelt pénz végrehajtás alá vonhatóságának szabályait rendezi, melyet a törvényjavaslat a kártalanítás jogcímén kapott pénzösszeg vonatkozásában speciális szabály előírásával egészít ki. Az alapvető jogokat sértő kártalanítás intézményének újraszabályozása körében az egyik jelentős állomásként a törvényjavaslat a legszélesebb körben kielégítési alapként kívánja biztosítani az alapvető jogokat sértő kártalanítás jogcímén kapott összeget az annak jogosultjával szemben fennálló, az általa okozott bűncselekménnyel összefüggő és egyéb jogcímen fennálló tartozásainak fedezetéül. Ennek keretében meghatározza az alapvető jogokat sértő kártalanítás címén kapott összegre vezethető végrehajtásra vonatkozó rendelkezést, és arra – a letétként kezelt más jogcím szerinti pénzösszegektől eltérő mértéktől – a pénzügyi intézménynél kezelt, adóst megillető pénzösszegre előírt szabályozást tekinti irányadónak. Ez alapján az elítélttől a kártalanításként kapott összeg az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének négyszerese feletti rész tekintetében korlátlanul végrehajtás alá vonható, míg az ez alatti összegből az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összege és annak négyszerese közötti sávban 50%-os mértékben vonható

végrehajtás alá.

4. §

Az Európai Parlament 2019. április 17-én elfogadta a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása elleni küzdelemről, valamint a 2001/413/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló 2019/713 (EU) irányelvet (a továbbiakban: Irányelv). Az Irányelv 16. cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamok biztosítják, hogy a személyes adatokkal való visszaélés révén elkövetett, az Irányelv 3-8. cikkében meghatározott bűncselekmények következtében kárt szenvedett természetes és jogi személyek a bűncselekmények hátrányos következményeivel szembeni védekezésre vonatkozó konkrét tájékoztatást és tanácsadást kapjanak és megkapják azon intézmények jegyzékét, amelyek kifejezetten a személyazonossággal kapcsolatos bűncselekmények különböző aspektusaival és a sértetteknek nyújtott támogatással foglalkoznak. A természetes személyek vonatkozásában a bűncselekmények áldozatainak segítségéről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ást.) már tartalmaz rendelkezéseket. Annak érdekében azonban, hogy az Ást. 24. § (1) bekezdése szerinti érdekérvényesítés elősegítése szolgáltatást az Irányelvnek megfelelően 2021. május 31-től a jogi személyek is igénybe vehessék, a törvényjavaslat az Ást.-t egy új 3/A. §-sal egészíti ki. Emellett a törvényjavaslat az Ást. jogharmonizációs záradékát is kiegészíti az Irányelvre történő utalással.

5. §

A törvényjavaslat az Ást.-nek a kárenyhítésre vonatkozó szabályozása tekintetében is jelentős adminisztratív, illetve a jogosultságokat érintő könnyítéseket vezet be. Így a törvényjavaslat eltörli a rászorultsági feltétel vizsgálatát – amely eddig egy bonyolult jogszabályi feltételrendszer vizsgálatát és igazolását tette szükségessé –, illetve azt a bonyolult szabályozást is, amely az elszennvedett vagyoni kár mértéke alapján egy sávos rendszerben állapította meg a kárenyhítés összegét. A törvényjavaslat továbbá az igénylési eljárást is több ponton, ügyfélbarát módon egyszerűsíti, illetve növeli az igénylés benyújtásának a határidejét. Ezen módosítások egyértelműen növelhetik azon sértettek számát, akik a bűncselekmény folytán elszennvedett káraik állam általi részleges megtérítésével élhetnek, továbbá lényegesen egyszerűbbé, a sértettek számára kedvezőbbé tehetik az igénylés menetét.

A kárenyhítés mértékére vonatkozó hatályos szabályozás egy bonyolult arányosítási számításon alapszik. A módosítás célja, hogy ezt a körülményes számítási rendszert felváltsa egy átláthatóbb, egyszerűbb rendelkezés, amely az áldozatsegítő szolgálatok eljárását is megkönnyíti, és az ügyfeleket sem hozza hátrányosabb helyzetbe. A javasolt rendelkezés nem változtat a kifizethető összeg maximális összegén, ugyanakkor jelentősen csökkenti az ügyfeleket és a hatóságot terhelő adminisztratív terheket, hozzájárul a Kormány bürokráciacsökkentési célkitűzéseéhez.

6. §

Az Ást. jelenleg meghatároz egy végső határidőt, amely elteltével már nem terjeszthető elő kárenyhítési kérelem, ennek megfelelően a bűncselekmény elkövetését követő öt éven túl már nincs helye állami kárenyhítésnek, ilyen esetben a kárenyhítés iránti kérelmet el kell utasítani, függetlenül attól, hogy adott esetben áldozat, illetve a hozzátartozó esetében ugyanakkora terhek jelentkeznek. Az áldozatok számára kedvezőbb eljárási környezet kialakítása érdekében a törvényjavaslat ezt az objektív igényérvényesítési határidőt eltörli.

7. §

A rendelkezés az Ást. jogharmonizációs záradékát egészíti ki a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel elkövetett csalás és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítása elleni küzdeletről, valamint a 2001/413/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/713 európai parlamenti és tanácsi irányelv 16. cikkének való megfelelésre tekintettel, amelyet a törvényjavaslat 4. §-ában foglalt rendelkezés valósít meg.

8. §

Az 1. ponthoz

A rászorultsági feltétel vizsgálatának eltörléséhez kapcsolódó technikai módosítás.

A 2. és 3. ponthoz

Szintén korlátozó tényezőnek minősíthető jelenleg az Ást.-ben az igényérvényesítés szűk határideje. Főszabály szerint a kárenyhítés iránti kérelmet a bűncselekmény elkövetésétől számított három hónapon belül lehet előterjeszteni. Ha a kérelem benyújtása elháríthatatlan akadályba ütközik, akkor a három hónapos igényérvényesítésre szolgáló határidőt természetesen az akadály megszűnésétől kell számítani. Ilyen akadály lehet tipikusan egy kárenyhítésre okot adó bűncselekmény esetén a tartós kórházi kezelés, az elszenvedett sérülés miatti akadályoztatás is. Ha egy cselekményről később derül ki, hogy valójában bűncselekmény, akkor a büntetőeljárás megindításától kell a három hónapot számítani. A törvényjavaslat fentebb kifejtett általános, sértetteket támogató célkitűzéseinek megfelelően a módosítás az igényérvényesítés határidejének felemeléséről rendelkezik akként, hogy az áldozatok a bűncselekmény elkövetését követő egy éven belül nyújthassák be kérelmüket.

A 4. ponthoz

A módosítás célja, hogy a jelenleg hatályos szabályozás szerinti példálózó felsorolásban jelenjen meg olyan dokumentumtípus is, amellyel a felmerült kiadás kifizetését megelőzően lehet igazolni annak várható összegét (előzetes árajánlat). Az áldozatsegítő szolgálatok eljárásuk során a gyakorlatban azt tapasztalják, hogy számos ügyfélnek jelentős anyagi megterhelést jelent megelőlegezni a kárenyhítéssel érintett összeget, így például az elhunyt eltemettetésének költségeit. Ily módon az a szerencsésebb anyagi helyzetben lévő ügyfél, aki számlával tudja igazolni a kiadásait, előnyösebb helyzetbe kerül a kedvezőtlenebb anyagi helyzetben lévő

ügyfélhez képest.

9. §

Az 1. ponthoz

A módosítás célja, hogy az Ást. szerinti támogatások igénybevétele esetén ne kelljen figyelemmel lenni egy másik támogatási formával kapcsolatban keletkezett fizetési kötelezettség teljesítésének elmaradására, az esetlegesen fennálló ilyen hátralék ne zárja el az áldozatot az áldozatsegítési támogatásuktól. A gyakorlatban számos esetben előfordulhat, hogy az egyébként nehéz anyagi helyzetben lévő, a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jst.) szerint visszatérítésre kötelezett személy egy később elszervedett bűncselekmény esetén e szabály szerint nem részesülhet áldozatsegítési támogatásban. E módosítási javaslattal összhangba kerül az Ást. és Jst. hasonló szabályozása, mert a Jst. sem tartalmaz olyan kizáró okot, amely az Ást. szerinti támogatások vissza nem térítése miatt zárna ki a jogi segítségnyújtást kérő ügyfelet az abban foglalt támogatások igénybeviteléből.

A 2. ponthoz

A börtönsúfoltság miatti kártalanításhoz kapcsolódó céloktól függetlenül a módosítás célja, hogy eltörölje a jelenleg is igényelhető kárenyhítés esetében a rászorultsági feltétel vizsgálatát, amely eddig egy bonyolult jogszabályi feltételrendszer vizsgálatát és igazolását tette szükségessé, úgy, hogy a gyakorlatban alig-alig került sor a rászorultsági feltétel nem teljesítése miatt a kárenyhítés megtagadására.

A 3., 5., 6. és 7. ponthoz

A rászorultsági feltétel vizsgálatának eltörléséhez kapcsolódó technikai módosítás.

A 4. ponthoz

Az áldozatsegítő szolgálatok az anyagi támogatásokkal kapcsolatos eljárások során számtalan esetben tapasztalják, hogy az ügyfél nem rendelkezik meghatározott dokumentumokkal, amellyel a jogosultságukat igazolhatnák. Ezért a törvényjavaslat eltörli azt a jogszabályi rendelkezést, amely eddig tiltotta, hogy az ügyfél nyilatkozatát is elfogadhassák a hatóságok valamely releváns körülmény alátámasztására.

10. §

A törvényjavaslat két új alcímmel egészíti az EUtv. jelenlegi VI. Fejezetét.

I. Az új 39/A. alcím a befagyasztást elrendelő határozatokra vonatkozó eljárási jogsegély végrehajtásának átvételével és átadásával kapcsolatos szabályokat tartalmazza.

1. Az új 92/A. § az eljárási jogsegélyt érintő általános szabályokat ismerteti. Tekintettel arra, hogy az EUSZ-hez és EUMSZ-hez csatolt 21. és 22. Jegyzőkönyvekben biztosított opt-out lehetőséggel élve az (EU) 2018/1805 rendelet elfogadásában Dánia és Írország nem vett részt, a törvényjavaslat a 92/A. § (1) bekezdésében egyértelművé teszi, hogy az alcím rendelkezései csak azon tagállamokkal folytatott eljárási jogsegélyekre irányadóak, amelyek esetében az (EU) 2018/1805 rendelet alkalmazandó, tehát az új szabályok Dánián és Írországon kívül minden uniós tagállamra vonatkoznak.

A törvényjavaslat az új 92/A. § (2) bekezdésében a rendelet szerinti érintett személy fogalmának egyértelművé tétele érdekében kimondja, hogy azon a magyar jog szerinti terhelt és vagyoni érdekelt értendő, ezáltal biztosítva, hogy a terhelte és a vagyoni érdekeltre vonatkozó büntetőeljárás szabályok, az őket megillető jogok és terhelő kötelezettségek maradéktalanul érvényesüljenek az (EU) 2018/1805 rendelet alkalmazása során is. Abban a kérdésben, hogy az adott személy vonatkozásában a terhelti, a vagyoni érdekelti vagy mindkét büntetőeljárásban résztvevő személy jogai, illetve kötelezettségei érvényesülnek-e, a befagyasztást elrendelő határozat, az azzal érintett dolog vagy vagyon és az érintett személy ezekhez való viszonyát alapul véve a magyar büntetőeljárás szabályok alapján kell állást foglalni.

A törvényjavaslat az új 92/A. § (3) bekezdésében meghatározza azt is, hogy az ügyészségnek és a bíróságnak adatokat kell gyűjteniük az (EU) 2018/1805 rendelet 35. cikk (1) bekezdése által megjelölt adatköröket érintően, majd azokat az igazságügyi miniszterhez továbbítaniuk abból a célból, hogy Magyarország az (EU) 2018/1805 rendelet 35. cikkében foglalt, az Unió felé teljesítendő éves statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségét teljesíteni tudja. Az (EU) 2018/1805 rendelet 35. cikk (2) bekezdésében szereplő adatszolgáltatás opcionális rendelkezést tartalmaz, ezért az ott megjelölt adatkörök kapcsán az adatgyűjtés akkor szükséges, ha azok az adatok elérhetőek.

2. Az új 92/B. §-ban foglalt szabályok a más tagállam hatósága által kibocsátott befagyasztást elrendelő határozatok hazai elismerésének és végrehajtásának részletszabályait tartalmazzák. Az európai nyomozási határozathoz (a továbbiakban: ENYH-hoz) hasonlóan a törvényjavaslat az (1) bekezdés a) pontjában meghatározza, hogy a tagállami határozat végrehajtása akkor vehető át, ha a tagállami határozatot a tanúsítvánnyal együtt küldik meg hazánknak. Bár az (EU) 2018/1805 rendelet 4. cikk (1) bekezdése értelmében önmagában a tanúsítvány is elegendő a jogsegély kérelem továbbításához, a tagállamok a 4. cikk (2) bekezdése alapján végrehajtó tagállamként dönthetnek úgy is, hogy a kibocsátó tagállami hatóságtól kérik az eredeti határozat vagy annak hiteles másolata megküldését. Magyarország élni kíván ezen opcionális rendelkezésben foglalt lehetőséggel, mivel a hazai jogalkalmazók esetleges kétség, hiányosság, probléma esetén a tagállami határozat alapján könnyebben tudnak dönteni az elismerésről és végrehajtásról, illetve ezzel az érintett személy is teljesebb körű információt kaphat a hazánkban végrehajtandó kényszerintézkedés alapjairól. Ezért az új 92/C. § (7) bekezdése arról is rendelkezik, hogy az érintett személynek az alaphatározatot is kézbesíteni kell a lefoglalást vagy zár alá vételt elrendelő határozattal együtt.

A törvényjavaslat az új 92/B. § (1) bekezdés b) pontjában jelöli meg, hogy Magyarország a tanúsítványt a magyar nyelven kívül angol, francia vagy német nyelven is elfogadja. Az (EU) 2018/1805 rendelet 6. cikk (3) bekezdése alapján nyilatkozat tehető, hogy a tagállam a saját hivatalos nyelvén kívül mely nyelveken fogadja el a tanúsítványt. Ezen lehetőséggel élve Magyarország az ENYH-ról szóló irányelvhez tett tájékoztatással azonos tartalmú nyilatkozatot kíván tenni. A nyilatkozat szövege az alábbi: „Ha Magyarország a befagyasztást elrendelő határozatot végrehajtó tagállam, a befagyasztást elrendelő határozatot magyar nyelven; sürgős esetben, vagy ha a befagyasztást elrendelő határozat megküldése magyar nyelven rendkívüli nehézségbe ütközik, angol, francia vagy német nyelven fogadja.”

Az új 92/B. § (2) bekezdése az ENYH-ra vonatkozó szabályokhoz hasonlóan megállapítja, hogy mely további esetekben tekinthető a jogsegélykérelem szabályszerűen előterjesztettnek, a (3)-(6) bekezdések pedig kijelölik a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságot. Az új szabályok alapján a befagyasztást elrendelő tagállami határozat hazai elismerésére és végrehajtására a törvényjavaslat az ügyészséget jelöli ki.

Az új 92/C. § a (3) bekezdésben egyértelművé teszi, hogy az (EU) 2018/1805 rendelet szóhasználatában alkalmazott befagyasztást elrendelő határozat elismerése esetén a hazai jogszabályok alapján lefoglalás vagy zár alá vétel rendelhető el. A rendelkezés – az ENYH szabályozásához hasonlóan egyértelművé teszi, hogy az elismerésről, illetve a végrehajtásról szóló döntés nem egy alakszerű határozat, hanem az eljáró hatóság értékelő, elemző tevékenységét követő alakszerű formát nem öltő döntés, amely a döntés eredményétől függően vagy a végrehajtás megtagadásában, vagy a végrehajtás érdekében tett intézkedésekben, végső soron a lefoglalás vagy a zár alá vétel elrendelésében ölt testet. Ennek megfelelően az (1) és (3) bekezdés összeolvasásából megállapítható, hogy az ügyészségnek az elismerés és végrehajtás kérdésében hozott (1) bekezdés szerinti döntése a (3) bekezdés szerinti határozatban válik alakszerűvé, tehát egyetlen határozatot kell hoznia: az (1) bekezdés alapján vagy elismeri, vagy megtagadja a tagállami határozat végrehajtását. A végrehajtás megtagadásának szabályait a rendelet teljeskörűen tartalmazza, amely szabályok közvetlen alkalmazhatóságához további kiegészítés nem volt szükséges.

A végrehajtás feltételeinek fennállása és a tagállami határozat elismerése esetén a (3) és (4) bekezdés alapján az ügyészség az alábbiakat teheti meg:

- intézkedhet a befagyasztással érintett dolog vagy vagyon beazonosítása érdekében,
- maga rendeli el a lefoglalást vagy a zár alá vételt,
- maga hajtja végre a lefoglalást sürgős esetben a Be. 309. § (4) bekezdésének megfelelően,
- indítványozza a bíróságnál a lefoglalás vagy a zár alá vétel végrehajtását, ha az a bíróság hatáskörébe tartozik.

A dolog vagy vagyon beazonosítása érdekében tett intézkedés tekintetében ki kell emelni, hogy ez az intézkedés nem vonatkozik dolog vagy vagyon felkutatására. Elkobzás vagy vagyonelkobzás alá elő vagyon utáni kutakodás érdekében ENYH kibocsátásának van helye.

A (4) bekezdés általános felhatalmazást ad arra nézve, hogy az eljárási jogsegély végrehajtásában az ügyészség a nyomozó hatóságot igénybe veheti. Ennek keretei között az ügyészség a határozatának vagy a bíróság határozatának a végrehajtásával is megbízhatja a nyomozó hatóságot, vagy akár a határozat meghozatalára is utasítást adhat, ha a Be. alapján a lefoglalást vagy a zár alá vételt a nyomozó hatóság is elrendelheti. Az eljárási jogsegély végrehajthatóságával kapcsolatos döntés ez utóbbi esetben is az ügyészséget terheli, döntése a nyomozó hatóság utasításában ölt testet. A nyomozó hatóság tehát még ebben az esetben sem jogosult az eljárási jogsegély végrehajtásának megtagadására, legfeljebb a végrehajtással kapcsolatos problémákat jelezheti az ügyészség részére.

Az új 92/C. § (5) bekezdése az (EU) 2018/1805 rendelet 13. cikk (5) bekezdésében foglalt szabályra tekintettel állapítja meg – a magyar jogszabályi környezetben egyébként ismeretlen – egyenértékű vagyon befagyasztásának szabályait.

Az új 92/C. § (6) bekezdésében szereplő szabályozás indoka, hogy az (EU) 2018/1805 rendelet 33. cikk (2) bekezdése alapján – az eljárási jogsegélyek általános alapelveihez igazodóan, különösen a kölcsönös elismerés elvén nyugvó jogsegélyi együttműködések esetén – az alaphatározat érdemben csak a kibocsátó tagállamban támadható. A lefoglalás vagy zár alá vétel indokoltsága a végrehajtó tagállamban érdemben nem bírálható el, hiszen annak indokait, megalapozottságát, jogszerűségét kizárólag az eljárást folytató tagállamban eljáró hatóságok tudják megítélni. Ezzel szemben a végrehajtó tagállamban alapvetően a végrehajtással összefüggésben lehet jogorvoslatot biztosítani. Ez utóbbi körben ugyanakkor figyelemmel kell lenni arra is, hogy a technikai jellegű végrehajtási kérdések – például a vagyonban, annak mértékében vagy az érintett személyben történő tévedés – mellett a rendelet több, a végrehajtó tagállamban is vizsgálható rendelkezést tartalmaz, amelyek tekintetében a jogorvoslat így közvetlenül a rendelet alapján is biztosítandó (például a más tagállamban történő megtérülés vagy a ne bis in idem kérdése). Lényeges, hogy a magyar határozattal szembeni jogorvoslatot a Be. szabályai szerint, teljes körűen biztosítani kell, így a határozatok tekintetében minden esetben – legalább felülbírálati indítvány formájában – biztosított a bírósághoz fordulás lehetősége.

Az eljárási jogsegélyek végrehajtásának általános szabálya, hogy az eljárás érdekei tekintetében az eljárást folytató kibocsátó tagállami hatóság álláspontja az irányadó. Ennek megfelelően a jogsegélykérelem teljesítése során jellemzően megjelenő bizalmasság, az információk bizalmas kezelése is a kibocsátó hatóság kérésének tiszteletben tartásával kezelendő, amely a magyar jogszabályok alapján az ügyiratok megismerhetőségének biztosításával, illetve annak korlátozásával függ össze, amelyre a Be. részletes szabályokat tartalmaz. Az (EU) 2018/1805 rendelet 11. cikk (3) bekezdése szerint ugyanakkor a befagyasztást elrendelő határozatot

kibocsátó hatóság – a folyamatban lévő nyomozások védelme érdekében – kérheti a végrehajtó hatóságot, hogy a 32. cikkben foglalt tájékoztatási kötelezettség ellenére halassza el az érintett személy tájékoztatását a végrehajtásról. Tekintettel azonban arra, hogy a magyar büntetőeljárás szabályok alapján az érintett személy részére a határozat kézbesítése – és ezzel a tájékoztatása – nem mellőzhető, indokolt az új 92/C. § (8) bekezdésében szereplő kiegészítő szabály megalkotása. Egyéb, a Be. alapján törvényesen korlátozható körben – annak feltételei fennállnak – az ügyiratok megismerése a kibocsátó hatóság kérésének megfelelően biztosítható, illetve korlátozható.

Az új 92/C. § (9) bekezdésében szereplő szabály az (EU) 2018/1805 rendelet 8. cikk (4) bekezdésének alkalmazását segíti elő egy önálló megszüntetési, illetve feloldási ok bevezetésével. A (10) bekezdés pedig az (EU) 2018/1805 rendelet 10. cikk (1) bekezdés a) pontjában foglalt szabály kiegészítése.

Az új 92/C. § (11) és (12) bekezdése az (EU) 2018/1805 rendelet 12. cikk (2) bekezdésében, az új 92/C. § (13) bekezdése pedig a rendelet 27. cikkében szereplő rendelkezések alkalmazásának végrehajtási szabályait tartalmazza. Az érintett indítványára történő megkeresés tekintetében fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a korábbival azonos tartalmú, alaptalan indítvány tekintetében a Be. 80. § rendelkezései irányadóak, így az EÜtv. szabályozása nem telepít abszolút eljárási kényszert a hatóságokra. Az új (12) és (13) bekezdés a rendelet szerinti válaszadási határidő lejártának esetére önálló megszüntetési, illetve feloldási okot határoz meg.

3. Az új 92/D. § a befagyasztást elrendelő határozat végrehajtása átadásának szabályait állapítja meg. A törvényjavaslat az (1) bekezdésben egyértelművé teszi, hogy az (EU) 2018/1805 rendelet szóhasználatában alkalmazott befagyasztás alatt a hazai jogban az elkobzás vagy a vagyoneklobzás érdekében elrendelt lefoglalás, vagy a vagyoneklobzás érdekében elrendelt zár alá vétel értendő. Lényeges tehát, hogy bizonyítási eszközként történő lefoglalás, illetve polgári jogi igény biztosítására elrendelt zár alá vétel végrehajtására a rendelet alapján nem kerülhet sor.

A (2) bekezdésben szereplő szabály világos iránymutatást tartalmaz a jogalkalmazóknak az ENYH elsőbbségéről, ha a lefoglalás tárgya egyúttal bizonyítási eszköz is és azt Magyarországra kell szállítani, tekintettel arra, hogy a befagyasztás végrehajtása során a biztosított dolog vagy vagyontárgy a végrehajtó tagállamban marad. Ha a végrehajtás során biztosított dolog vagy vagyon a végrehajtó tagállamban marad, annak további megvizsgálására – szemléjére, szakértői vizsgálatára stb. – is ENYH keretében kerülhet sor.

A (3) bekezdés kijelöli a tanúsítvány kiállítására jogosult hatóságot. Ennek megfelelően a nyomozás során akkor is az ügyészség bocsátja ki a tanúsítványt, ha a vagyont érintő kényszerintézkedés elrendeléséről a bíróság vagy akár a nyomozó hatóság rendelkezett. A (4) bekezdés pedig a jogalkalmazók számára nyújt segítséget a tanúsítvány kitöltésében, és határozza meg a rendelet szerinti bűncselekményi lista magyar szabályozásnak megfelelő törvényi tényállásait. Az (5) bekezdés előírja, hogy a tanúsítvány hitelességéhez milyen eljárási

lépések szükségesek az eljáró hatóság részéről. Az (5) bekezdés b) pontja a Be. 360. § rendelkezéseihez hasonlóan annak a lehetőségét teremti meg, hogy a papíralapú tanúsítvány aláírása és lepecsételése mellett – amennyiben arra az együttműködést biztosító csatorna lehetőséget biztosít – a modern technikai eljárásoknak megfelelő más hitelesítési megoldás is alkalmazható legyen (tipikusan ilyen az elektronikus aláírás). Lényeges ugyanakkor, hogy ennek alkalmazására csak akkor kerülhet sor, ha a végrehajtó tagállami hatóság az alkalmazott technikai módszer hitelességéről ténylegesen meg tud győződni. A (6) bekezdés az (EU) 2018/1805 rendelet 5. cikkében említett, a tanúsítvány több tagállamba való továbbításának esetéről állapít meg részletszabályokat, kiemelve, hogy a rendeletben meghatározott esetekben nem kell tagállamonként külön-külön határozatot hozni. Tekintettel ugyanakkor arra, hogy a tanúsítványban meg kell jelölni a megkeresett végrehajtó tagállamot és külön pontban (G. szakasz) kell megjelölni, hogy a határozatot több tagállamba is továbbították, így ilyen esetben tagállamonként külön-külön tanúsítványt kell kibocsátani. A (7) bekezdés arról rendelkezik, hogy a tanúsítvány más tagállamnak való továbbítása nem akadályozza a vagyon felkutatása, biztosítása érdekében történő további hazai eljárási cselekmények elvégzésének.

A (8) bekezdés a tanúsítvány módosításának vagy visszavonásának eseteit határozza meg a (6) és (7) bekezdések fényében, a (9) bekezdés pedig kimondja, hogy a tanúsítványt vissza kell vonni, ha az alaphatározat hatályon kívül helyezésére kerül sor. Lényeges tehát, hogy a tanúsítvány alapjául szolgáló lefoglalást vagy zár alá vételt elrendelő határozat visszavonására nincs törvényes lehetőség. A Be. alapján hozott határozat esetében kizárólag a Be. alapján lehet rendelkezni (azt hatályon kívül helyezni, megváltoztatni, megszüntetni vagy feloldani). Ezzel szemben az EÜtv. a tanúsítvány tekintetében – a határozat változásához igazodóan – annak módosítására vagy visszavonására biztosít lehetőséget.

A (10) bekezdés garanciális szabályként a lefoglalást vagy a zár alá vételt elrendelő határozat végrehajtása elhalasztásának esetére állapítja meg a hazai igazságügyi hatóságok feladatait annak érdekében, hogy az alaphatározat és a tanúsítvány indokolatlanul ne legyen fenntartható. A rendelkezés a magyar igazságügyi hatóságok hivatalból történő eljárására tartalmaz szabályozást, ami ugyanakkor nyilvánvalóan nem zárja ki a végrehajtó tagállam megkeresésére vonatkozó, a rendeletben szabályozott felülvizsgálati eljárását, illetve határidőket.

II. Az új 39/B. alcímbe foglalt új 92/E. § azt tisztázza, hogy az EÜtv. korábbi 40. és 41. alcímének rendelkezései azon tagállamokkal folytatott eljárási jogsegélyekre irányadóak, amelyek esetében az (EU) 2018/1805 rendelet nem alkalmazandó. Ez azt jelenti, hogy a Dániával és az Írországgal való együttműködés során továbbra is a vagyonnal vagy bizonyítékkal kapcsolatos biztosítási intézkedést elrendelő határozatoknak az Európai Unióban történő végrehajtásáról szóló 2003. július 22-i 2003/577/IB tanácsi kerethatározatot átültető rendelkezéseket kell alkalmazni.

11. §

Az új 52/E. alcím a rendelet 2. cikk 2. pontja szerinti tartalommal rendelkező elkobzást elrendelő

tagállami határozatokra vonatkozó végrehajtási jogsegély végrehajtásának átvételével és átadásával kapcsolatos szabályokat tartalmazza. Ebben az esetben is igaz, hogy a végrehajtás során főszabályként a rendelet szabályait a magyar jogszabályok alapulvételével kell közvetlenül alkalmazni. Azokban az esetekben, ahol a rendeleti szabályok és a magyar szabályok közötti kapcsolat megteremtése, értelmezése vagy pontosítása volt szükséges, az EÜtv. most kiegészített szabályai alkalmazandóak.

1. Az új 141/A. § a végrehajtási jogsegélyre vonatkozó általános szabályokat ismerteti. A rendelkezések indokait illetően a befagyasztást elrendelő határozatok kapcsán írtak itt is irányadóak azzal, hogy a 141/A. § (3) bekezdésében foglalt szabály indoka az (EU) 2018/1805 rendelet 30. cikkében foglalt szabályok alkalmazásának elősegítése.

2. Az új 141/B. §-ban szereplő szabályok a más tagállam hatósága által kibocsátott elkobzást elrendelő határozatok hazai végrehajtásának részletszabályait tartalmazzák. Az (1) és (2) bekezdéssel összefüggésben a befagyasztást elrendelő határozatok kapcsán írt indoklás irányadó, továbbá az (EU) 2018/1805 rendelet 14. cikk (2) bekezdésének megfelelően Magyarország e körben is nyilatkozatot kíván tenni az (1) bekezdést érintően, azaz a tanúsítványon kívül az alaphatározat megküldését is kérjük. Ezzel összefüggésben az eljárási jogsegélynél kifejtetteknek megfelelően az érintett személy jogai gyakorlásának megfelelő biztosítása érdekében a (10) bekezdés rendelkezik a tagállami határozat egyidejű kézbesítéséről. A nyelvekre vonatkozó nyilatkozat megtétele az (EU) 2018/1805 rendelet 17. cikk (3) bekezdése alapján itt is irányadó. A (3) és (4) bekezdés jelöli ki a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot.

Az (5) bekezdés szól a bíróság döntéséről. Az eljárási jogsegélyhez hasonlóan a bíróság a végrehajtás esetén is a tanúsítvány megvizsgálásával, értékelésével – szükség esetén a kibocsátó hatósággal történő további információk cseréjével – külön alakszerű határozat nélkül dönt a végrehajthatóság kérdésében. A bíróság döntése főszabály szerint két formában ölthet testet: ha a végrehajtás rendeletben meghatározott feltételei nem állnak fenn, illetve a rendeletben meghatározott megtagadási ok állapítható meg, úgy a bíróság a tagállami határozatot megtagadja, ha pedig a végrehajtás feltételei fennállnak és megtagadási ok nincs a bíróság ügydöntő végzésben elkobzást vagy vagyonelkobzást elrendelő határozatként felelteti meg a tagállami határozatot. A tagállami határozat végrehajtásának elrendelése, illetve elismerése – amely a rendelet megfogalmazása szerint a végrehajtó tagállami hatóság döntése – tehát a megfeleltetésben ölt testet.

Az alaphatározat elleni jogorvoslati lehetőségről szóló tájékoztatás az (EU) 2018/1805 rendelet 33. cikk (2) bekezdésére figyelemmel szükséges. Az eljárási jogsegélynél kifejtettek szerint a bíróság megfeleltetést elrendelő határozata ellen a magyar szabályok szerint biztosított a jogorvoslat, azonban lényeges, hogy az elkobzás, illetve a vagyonelkobzás érdemi megalapozottságát – vagyis a tagállami határozat lényegi tartalmát – kizárólag a kibocsátó tagállamban lehet támadni. Ez utóbbi az esetleges rendkívüli jogorvoslatokra is irányadó.

A (6) bekezdés az (EU) 2018/1805 rendelet 22. cikk (5) bekezdésében foglalt szabályra tekintettel állapítja meg az egyenértékű vagyon elkobzásának magyar szabályozáshoz igazodó végrehajtásának szabályait. A (8) és (9) bekezdés az (EU) 2018/1805 rendelet 19. cikk (1) bekezdés e) pontjában foglalt megtagadási ok értelmezésének elősegítésére került be a szabályozásba. A (11) bekezdésben szereplő rendelkezés az (EU) 2018/1805 rendelet 18. cikk (5) bekezdésében foglalt szabály alkalmazását hivatott elősegíteni. A (12) és (13) bekezdéssel összefüggésben a befagyasztást elrendelő határozatok kapcsán írt indokolás irányadó.

3. Az új 141/C. § az elkobzást vagy vagyonelkobzást elrendelő bírósági határozat végrehajtása átadásának szabályait állapítja meg. A törvényjavaslat az (1) bekezdésben egyértelművé teszi, hogy az (EU) 2018/1805 rendelet szóhasználatában alkalmazott elkobzást elrendelő határozat alatt a hazai jogban az elkobzást vagy a vagyonelkobzást elrendelő határozat értendő. A végrehajtás átadására csak jogerős elkobzást vagy vagyonelkobzást elrendelő határozat esetén kerülhet sor, a határozat jogerőre emelkedését megelőzően a dolog vagy a vagyon rendelkezésre állása a befagyasztást elrendelő határozat végrehajtásának átadásával biztosítható. A (2)-(8) bekezdésekkel összefüggésben a befagyasztást elrendelő határozatok kapcsán írt indokolás irányadó.

12. §

Tekintettel arra, hogy az EUSZ-hez és EUMSZ-hez csatolt 21. és 22. Jegyzőkönyvekben biztosított opt-out lehetőséggel élve az (EU) 2018/1805 rendelet elfogadásában Dánia és Írország nem vett részt, az EÜtv. 142. § új (3) bekezdése állapítja meg, hogy ezen tagállamok vonatkozásában továbbra is a korábbi szabályokat, azaz a kölcsönös elismerés elvének a vagyonelkobzást elrendelő határozatokra történő alkalmazásáról szóló 2006. október 6-i 2006/783/IB tanács kerethatározatot átültető rendelkezéseket kell alkalmazni.

13. §

Technikai pontosítást tartalmazó rendelkezés.

14. §

Az EÜtv. jogharmonizációs záradékát kiegészítő rendelkezés.

15-16. §

A törvényjavaslat a belső koherencia biztosítása érdekében pontosítja a büntetés-végrehajtási bírói eljárás általános és az utólagos büntetés-végrehajtási bírói eljárás szabályait. A hatályos szabályozás az általános szabályok között, egy jogszabályi helyen rögzíti azokat az eseteket, amikor a büntetés-végrehajtási bíró a saját határozatának hatályon kívül helyezéséről dönt. Ezt bontja meg a törvényjavaslat szerinti módosítás azzal, hogy az általános szabályozásból kiemeli a hatályon kívül helyezéssel járó azon esetet, amikor a büntetés-végrehajtási bíró a Bv. tv. 71. §-ában meghatározott utólagos büntetés-végrehajtási bírói eljárás keretében jut arra, hogy határozatában nem a törvénynek megfelelően rendelkezett, ezért új határozat meghozatala válik

szükségessé.

A szabályozás egyértelműségét kívánja szolgálni az a módosítás, amely a kártalanítás törvényi hivatkozásának feltüntetésével világosan rögzíti az utólagos büntetés-végrehajtási bírói eljárás lehetőségének biztosítását a börtönzsúfoltság miatti kártalanítási eljárást érintően is.

A módosítás az utólagos büntetés-végrehajtási bírói eljárásnak az alapvető jogokat sértő kártalanítási eljárás esetében a többi, a büntetés-végrehajtási bíró hatáskörébe tartozó eljárástól eltérően időbeli határt szab. Az eltérő szabályozás indokoltsága a kártalanítás intézményének a III. Fejezetben szabályozott más büntetés-végrehajtási bírói hatáskörbe utalt eljárástól eltérő jellegéből fakad. Míg a büntetés-végrehajtási bírói eljárások tárgya leginkább a perbíróság ügydöntő határozatának a szankciót kiszabó rendelkezéséhez tapadó, büntetőjogi keretek között hozott döntés, addig ettől eltérően a kártalanítás a szankció végrehajtásának következményeként, polgári jogi alapú kötelezettség megítéléséről szól. A kártalanításról hozott döntés végrehajtása ezen túlmenően nem mutat rokonságot semmilyen más büntetés-végrehajtási bírói végzés végrehajtásával. Azt követően, hogy a jogerős bírói végzés megérkezik az igazságügyért felelős miniszterhez, a tényleges kifizetésig több szerv összehangolt működésére kerül sor (Magyar Végrehajtói Kar megkeresése, folyamatban lévő végrehajtási eljárások végrehajtóinak megkeresése, a benyújtott követelésfoglalások kezelése, kielégítési rangsor felállítása és a kifizetésre kerülő követelések arányosítása, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal értesítése köztartozás esetén). Ezt a folyamatot később egy másik, eltérő tartalmú jogerős végzés miatt reparálni olyan adminisztratív teher, amely megelőzése érdekében indokolt egy időkorlát beiktatása, amelyen belül az utólagos büntetés-végrehajtási bírói eljárás megindítása vagy lefolytatása megoldható.

17. §

A Bv. tv. 75/B-C. §-hoz

A törvényjavaslat a hatályos törvény megoldásával szemben, egy helyen, önálló, külön fejezetben rendezi a kártalanítás intézményére és eljárási rendjére vonatkozó szabályokat. Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárás alapvető szabályai alcímben az intézményre vonatkozó legalapvetőbb előírások kapnak helyet, meghatározva az intézmény lényegét és az ezzel összefüggő jogosultsági és kötelezettségi sarokpontokat.

A kártalanítás intézményének célja és tartalma a hatályos szabályozáshoz képest nem változott. A kártalanítás az elítéltnak vagy az egyéb jogcímen fogvatartottnak a fogvatartása során a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiánya és az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülmény által előidézett sérelem miatt jár. A fogvatartott elhelyezésére szolgáló élettér jogszabályban meghatározott minimális mértékét a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet határozza meg. A kártalanítást a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző zsúfolt elhelyezési körülmény alapozza meg, de a sérelem

mértékének megállapítását befolyásolhatja a zsúfolt elhelyezési körülményből eredő sérelmet súlyosító további körülmények fennállása.

A törvényjavaslat a következő pontokon nem változtat a hatályos szabályozáson, így

– deklarálja az állam kötelezettségét a kártalanítás megfizetéséért;

– a kártalanítás minden olyan napra jár, amelyet az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között töltött;

– rögzíti, hogy az alapvető jogokat sértő kártalanítás miatt e jogcímen további kártérítésnek vagy sérelemdíjnak nincs helye, de az elítélt jogosult az ezt meghaladó igényét polgári bíróság előtt érvényesíteni;

– a kártalanítás iránti igényérvényesítés érdekében a kérelem benyújtására az alapvető jogokat sértő elhelyezés megszűnésétől számított hat hónapos jogvesztő határidőt ír elő, ugyanakkor továbbra sem tekinthető az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének, ha e körülmény fennállása legfeljebb harminc napra azért szakad meg, mert az elítélt elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt;

– az eljárással felmerülő bűnügyi költséget az államra terheli.

Lényeges érdemi változtatásként a törvényjavaslat egyszerűsíti a kártalanítási folyamatot azzal, hogy a hatályos szabályozástól eltérően megszünteti a kérelem benyújtásának előfeltételeként az elhelyezési körülmények miatt benyújtott panasz kötelező előterjesztésének az előírását. A kártalanítás hatályos szabályainak felülvizsgálata annak megállapítására jutott, hogy ez a jogintézmény valójában csak feleslegesen terheli a büntetés-végrehajtási szervezetet, hiszen nem eredményezi a kártalanítási felelősség alóli mentesülést, ugyanakkor számos esetben jogértelmezési problémát generál. Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a törvényjavaslat szerinti szabályozás szerint a panasz eddigi funkciói továbbra is biztosíthatóak maradnak, mivel a kártalanítási kérelem előterjesztésekor külön panasz nélkül is továbbra is meg kell tenni mindent a zsúfolt elhelyezés megszüntetése érdekében (lásd a Bv. tv.-nek a törvényjavaslat szerinti új 75/I. §-át).

Kodifikációs egyszerűsítés a hatályos szabályozáshoz képest, hogy a törvényjavaslat az alapvető szabályok között rögzíti, hogy a kártalanítási eljárásnak a fejezetben elítéltre meghatározott szabályait kell alkalmazni az egyéb jogcímen fogvatartottra is, továbbá, hogy a védőre vonatkozó szabályok irányadók a fogvatartásból szabadult elítélt által a kártalanítási eljárásban való közreműködésre meghatalmazott jogi képviselőre is.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának a gyakorlatából fakadó követelmények érvényesítését megtestesítő, tartalmi korlátozásként rögzíti a törvényjavaslat azt a rendelkezést, mely szerint a kártalanításból nem lehet levonni az elítélt fogvatartásával összefüggő, a törvény szerint az

elíteltet terhelő költséget vagy díjat. Az Európa Tanács elvárásai szerint ugyanis a kártalanítás elvével szemben áll az, ha az állam a kártalanítás összegéből valamely saját követelését vonja le, hiszen a kártalanítás éppen az állam nem megfelelő helytállása miatt keletkezik, erre tekintettel nem fogadható el olyan megoldás, hogy azt az összeget, amelynek a megfizetésére az államot kötelezik, azt az általa követelt tartozások érdekében elvonja.

A Bv. tv. 75/D. §-hoz

A kártalanítás hatályos szabályozása alapján a terhelt bármilyen gyakorisággal benyújthat kártalanítási kérelmet az alapjogokat sértő elhelyezési körülmények miatt. Az újraszabályozás érdekében elvégzett felülvizsgálat arra a megállapításra jutott, hogy ez a szabályozás lehetőséget ad arra, hogy egy elítelt a büntetése alatt bármennyi kártalanítási kérelmet is benyújthasson, és ez – már a jogalkalmazók által is jelzett – visszaélészerű gyakorlat kialakulásához vezetett, amely egyúttal az adminisztratív terhek megnövekedésével járt. Egyértelművé vált, hogy olyan szabályozás kialakítására kell törekedni, amely a fogvatartás során meghatározott időtartamonként teszi csak lehetővé a kártalanítási igény érvényesítését, amely csökkentheti az eljáró szervek leterheltségét, egyben elősegíti a fennálló tartozások jobb és könnyebb megtérülését, hiszen nem elaprózott összegekből történik a behajtás, hanem a ritkábban megítélt kártalanítási összegből. Ehhez kapcsolódva rögzíti a törvényjavaslat a kártalanítás iránti kérelem benyújtására vonatkozó időbeli, továbbá formai és egyéb tartalmi követelményeket előíró részletszabályokat.

A Bv. tv. 75/E. §-hoz

A hatályos kártalanítási rendszer felülvizsgálata során cél volt az eljárás hatékonyságát növelő megoldások azonosítása, ennek megfelelően a törvényjavaslat a kártalanítási eljárásban a bv. intézetnek – a jelenlegi hatályos eljárási rendben már meglévő feladataira építve – hangsúlyosabb szerepet szán.

A kártalanítási eljárás kezdeményezésének helyszíne a hatályos szabályozással egyezően továbbra is a fogvatartást foganatosító bv. intézet marad. A jelenlegi eljárási rend szerint a bv. intézet elvégzi a kártalanítási kérelem vizsgálatát, hiányosság esetén hiánypótlásra hív fel, majd a kérelmet, ha az alapvető jogot sértő elhelyezési körülmény miatt panaszt nyújtott be, a panasz elbírálását követően véleményével együtt továbbítja a büntetés-végrehajtási bíróhoz. A véleményhez, melynek a kérelemben megjelölt teljes fogvatartási időszakra kell vonatkoznia, csatolni kell a fogvatartotti nyilvántartásnak az elítelt által kifogásolt időszak elhelyezési körülményeire vonatkozó adatait tartalmazó kivonatát. Ha a fogvatartási időszak több bv. intézetet érint, akkor a fogvatartó, illetve az utolsó szabadítást végző bv. intézet gyűjti össze és terjeszti elő a szükséges adatokat a büntetés-végrehajtási bíróhoz. Nyilvánvaló, hogy ténylegesen a bv. intézet állítja össze azt a komplett anyagot, amely alapján a büntetés-végrehajtási bíró a sértetti követelések felkutatását követően döntést hoz. A kártalanítási eljárás tartalmi szempontból tehát két olyan nagy csoportra bontható, amely a hatékonysági szempontok alapján

a döntési szintér differenciálását is indokoltta teszi. A megkülönböztetés alapja pedig az, hogy a kártalanítási kérelemről a bv. intézet által összeállított anyag alapján az érdemi döntés meghozható-e. Nemleges a válasz azokban az esetekben, ha a fogvatartás alapjául szolgáló ügyben a büntetés-végrehajtási bírónak a sértetti igények felderítését kell elvégeznie. Mindezek alapján a kártalanítási kérelemről való döntési fórumot a törvényjavaslat a bv. intézet és a büntetés-végrehajtási bíró között megosztja, megteremti az egyszerűsített kártalanítási eljárás intézményes kereteit és lefolytatását a büntetés-végrehajtási szervezet feladatává teszi. Az új eljárási forma révén az érintett gyorsabban és hosszas eljárás lefolytatása nélkül juthat hozzá a kártalanításhoz, ugyanakkor – elkerülendő, hogy a bv. intézetre mérlegelést igénylő többletfeladat háruljon – jelenleg a Bv. tv.-ben meghatározott kártalanítási összeg minimuma járna ilyen esetben, ellentétben az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények teljes vizsgálatát elvégző bírói elbírálással. Minden egyéb körülmény kifogásolására és magasabb összeg megítélésére csak a „rendes eljárásban” kerülhet sor.

Az új eljárási rendszerben a bv. intézet a kártalanítási kérelmet elsőként az érdemi elbírálhatóság szempontjából vizsgálja meg, és ha annak feltételei fennállnak, dönt annak egyszerűsített elbírálásáról vagy az érdemi elbírálás végett továbbítja azt a büntetés-végrehajtási bírónak.

A Bv. tv. 75/F. §-hoz

A törvényjavaslat pontosan meghatározza a kártalanítási kérelem érdemi vizsgálatát kizáró azon formai és tartalmi okokat, amelyek fennállása esetén a bv. intézet a kérelem visszautasításáról hoz határozatot. A kérelem visszautasítása esetén nincs helye panasznak, azonban ebből kifolyólag nem áll elő érdeksérelem. Egyrésztől ugyanis a törvényjavaslat a bv. intézet tájékoztatási kötelezettségét írja elő a visszautasítás pontos okáról, illetve a visszautasítási ok elhárításához szükséges hiányosságok pótlásának a lehetőségéről. Másrészt az elítelt vagy a védő a visszautasítást követően nyolc napon belül előterjesztett ilyen irányú kérelmére a bv. intézet az elbíráláshoz szükséges iratokkal együtt köteles a kérelmet a büntetés-végrehajtási bíróhoz továbbítani, így végső soron a kérelemről való döntés bírói hatáskörbe kerül, egyúttal külön intézkedés nélkül hatályát veszti az ügyben a bv. intézetnek a visszautasításról szóló határozata. A törvényjavaslat ugyanakkor arra is lehetőséget biztosít, hogy amennyiben az érintett a bv. bíróhoz továbbítás kezdeményezése keretében a korábbi hiányosságokat pótolja, akkor a bv. intézet az eljárás egyszerűsítése érdekében a bíróhoz továbbítás mellőzésével, érdemben elbírálja a hiánytalanná vált kérelmet.

A Bv. tv. 75/G-H. §-hoz

A törvényjavaslat taxatívén határozza meg azokat a feltételeket, amelyek fennállása esetén a kártalanítási kérelem egyszerűsített elbírálásának van helye. Az egyszerűsített elbírálás esetén a bv. intézet lényegében ugyanazon feltételek esetén állapítja meg a kártalanítást, mint a büntetés-végrehajtási bíró, a fentebb már említettek szerint a lényegi eltérés az, ha a fogvatartás alapjául szolgáló bűncselekménynek volt-e polgári jogi igényt érvényesítő sértettje, mivel ilyen esetben a

bv. intézet nem végzi el a sértett megkeresését az esetlegesen fennálló polgári jogi igény érvényesítésével kapcsolatban. Egyszerűsített elbírálás esetén a kártalanítás egy napra eső összege ezerkettőszáz forint, abban az esetben is, ha az elítéltnak a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiányához kapcsolódó más alapvető jogot sértő elhelyezési körülmény fennállására vonatkozó kifogása is volt.

Ha nincs ok a kérelem visszautasítására és nincs helye az egyszerűsített elbírálásának sem, a bv. intézetnek a kérelmet a rendeletben meghatározott egyéb iratokkal együtt a büntetés-végrehajtási bíróhoz kell továbbítani.

A Bv. tv. 75/I. §-hoz

A hatályos rendszerben a bv. intézet kártalanítási eljárásban betöltött szerepét a panasz intézménye jelentősen meghatározza. Bevezetését az a törekvés indokolta, hogy olyan mechanizmust is meg kívánt teremteni a jogalkotó, amely preventív jogorvoslatot is jelent a kompenzáció nyújtására alkalmas vagyoni kártalanítás mellett, vagyis a bv. intézetnek olyan kötelezettséget is kellett előírni, amely alapján biztosítani kell, hogy a sérelmes elhelyezési körülményt a bv. szervezeten belül meg tudja szüntetni.

Mіндеzen okokból magát az intézményt a törvényjavaslat nem tartja meg, ugyanakkor az intézményt életre hívó követelmények, melyek azt hivatottak biztosítani, hogy a bv. intézet az elhelyezési körülményekkel kapcsolatos sérelmeket mihamarabb orvosolja, intézkedési kötelezettség formájában fennmaradnak.

A Bv. tv. 75/J. §-hoz

A törvényjavaslat rögzíti a kártalanítás miatti eljárás bírósági illetékességi szabályait. A hatályos szabályozás szerint a kártalanítás iránti kérelmet az a bv. intézet továbbítja a bírósághoz, amely az elítélttel szemben kiszabott büntetést végrehajtja. Ez az intézet köteles beszerezni a más bv. intézeteket érintő fogvatartási időszakra vonatkozó adatokat is és ezeken a szabályokon a törvényjavaslat sem változtat. Célszerűségi szempontok, mint pl. az egyes fogvatartási időszakokon belül az alapvető jogokat sértő körülmények között töltött napok számának meghatározásával járó adminisztratív terhek, amelyet áttétel esetén előlről kell kezdeni, azt indokolják, hogy a büntetés-végrehajtási bíró illetékessége e bv. intézetre tekintettel rögzüljön, és az az elítélt átszállítása esetén ne kerüljön sor áttételre az új fogvatartási hely szerint illetékes bv. bíróhoz. A törvényjavaslat az illetékesség megváltozásának a kizárásával az általános illetékességi szabályoktól való eltérést teremt meg, melynek eredményeként a jövőben az elítélt, illetve az egyéb jogcímen fogvatartott átszállítása esetén az eljáró büntetés-végrehajtási bírónak nem kell az iratokat illetékességből áttennie, és elkerülhető egy áttétellel együtt járó újbóli irattanulmányozás. A hatályos szabályozáshoz hasonlóan a már szabadult elítélt esetében az illetékességi szabály, hogy a kártalanítási eljárást a szabadítást végző bv. intézet székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró folytatja le, ugyanakkor megmarad az a kivételes

illetékességi szabály is, amely alapján az elítélt vagy a védő ilyen irányú kérelmére az elítélt lakcíme vagy tényleges tartózkodási helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíró jár el. A törvényjavaslat ugyanakkor rögzíti, hogy ilyen indítványt kizárólag a kártalanítás iránti kérelemben lehet előterjeszteni, az eljárás későbbi szakaszában már nem.

Nem változtat a törvényjavaslat a büntetés-végrehajtási bíró eljárási formáján sem, a kártalanítási kérelemről továbbra is az ügyészség véleményének beszerzése nélkül, az iratok alapján dönthet a bv. bíró.

A Bv. tv. 75/K. §-hoz

A hatályos szabályozásból a kártalanítási kérelemről való döntést befolyásoló, ezért a döntést megelőzően elvégzendő bírói eljárási feladatokon a törvényjavaslat nem változtat. A büntetés-végrehajtási bírónak ezért a döntés meghozatala előtt a követelés jogalapját érintő valamennyi iratot be kell szereznie, így különösen az elítélt javára a zsúfolt fogvatartási körülmények miatt kártérítést megállapító vagy sérelemdíjat megítélő korábbi bírói döntést, vagy az Emberi Jogok Európai Bíróságának az államot kártérítésre kötelező döntését.

A törvényjavaslat a hatályos szabályozással kapcsolatban felmerülő jogértelmezési bizonytalanságot szünteti meg a kérelemhez kötöttség kimondásával. Ezáltal egyértelművé válik, hogy a büntetés-végrehajtási bíró a kérelemről annak keretei között, az abban foglalt fogvatartási időszakot figyelembe véve dönthet a kártalanítás mértékéről.

A büntetés-végrehajtási bírói gyakorlat tapasztalatai azt mutatják, hogy a kártalanítás iránti kérelmek többségükben az érdemi elbírálást akadályozó mértékben hiányosak, gyakorta a sérelmek részletezése nélkül, pusztán csak az eljárás lefolytatását kéri az elítélt. A törvényjavaslat a probléma megoldására kifejezetten rendelkezik a hiánypótlás lehetőségéről. Megjegyzendő, a Bv. tv. 2021. január 1-én hatályba lépő módosítása a büntetés-végrehajtási bíró eljárásának általános szabályai között kifejezett rendelkezést tartalmaz arról, hogy a hiánypótlás időtartama a büntetés-végrehajtási bíró eljárásának lefolytatására előírt határidőbe nem számít be, elkerülendő, hogy az egyébként szűk eljárási határidőnek a kérelmező mulasztása miatti megnövekedése a büntetés-végrehajtási bíró oldalán vezessen az eljárási határidő be nem tartásához. A kérelemhez kötöttséghez kapcsolódóan a kérelmezői oldalon eredményezhet aktívabb közreműködést a törvényjavaslat azon rendelkezése, amely a hiánypótlásra előírt határidő leteltét követően döntéshozatali kötelezettséget ír elő a bíró számára, vagyis a büntetés-végrehajtási bíró ilyen esetben a döntését a rendelkezésre álló adatok alapján fogja meghozni.

A törvényjavaslat a jogalkalmazás által feltárt problémákra megoldást ad azokra a „függő ügyekre”, amelyek jogerős befejezését eddig a kérelmező ismeretlen helyre távozása akasztotta meg. A törvényjavaslat szerint az eljárás törvényi alapon szűnik meg, ha a kártalanítás iránti kérelem benyújtását követően a kérelmező ismeretlen helyre távozik és a büntetés-végrehajtási bíró az eljárást a hiánypótlásra felhívás vagy a határozat kézbesítése sikertelensége okán

felfüggeszti.

A Bv. tv. 75/L. §-hoz

A törvényjavaslat a hatályos szabályozáshoz hasonlóan részletesen taglalja a büntetés-végrehajtási bíró eljárását. A törvényjavaslat a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítására vezető esetköröket – a panasz vizsgálatának kötelezettsége nélkül, mely intézményt a törvényjavaslat a hatályos már nem tartja meg – átveszi, egyúttal ki is egészíti azokat. Ilyen kiegészítés a kártalanítás iránti kérelem benyújtására vonatkozó időbeli vagy formai feltételek vizsgálata, továbbá az az eset, ha a hiánypótlási felhívás eredményeként sem lehet a kérelemről érdemben dönteni, ezen hiányosságok a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítást vonják maguk után.

A hatályos szabályozás is meghatároz olyan esetköröket, amikor a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítását a jogsérelem már megtörtént orvoslása alapozza meg. Ha ugyanis az elítélt ügyében az Emberi Jogok Európai Bírósága az államot kártérítésre kötelezte, vagy az elítélt részére polgári bíróság kártérítést vagy sérelemdíjat ítelt meg, egyértelműen megállapítható, hogy az elítélt által kifogásolt fogvatartási körülmények miatti sérelmek reparációja már megtörtént. A joggyakorlat jelzése alapján indokolt ezen esetköröket kiegészíteni az azonos sérelmezett időszakra vonatkozóan azon esetekben is, ha az elítélt a Bv. tv. alapján kapott már kártalanítást.

A Bv. tv. 75/M. §-hoz

A sértetti érdekek érvényesítését előíró szabály, hogy a büntetés-végrehajtási bírónak, ha az érdemi elbírálás nem kizárt, a kérelemre vezető döntés meghozatalát megelőzően a fogvatartás alapjául szolgáló büntetőügy sértetti követelések figyelembevételéről gondoskodnia kell. Ennek megfelelően írja elő a törvényjavaslat a sértett és szükség esetén a terhelt nyilatkoztatásával a bűncselekménnyel okozott kár vagy sérelem megtérülésének körülményei vizsgálatát. A törvényjavaslat a vizsgálati kötelezettség terjedelméhez mérten határozza meg az eljárási határidőket.

A Bv. tv. 75/N. §-hoz

A törvényjavaslat a hatályos szabályozással egyezően a kártalanítás összegének megállapítását a törvényi kereteken belül a büntetés-végrehajtási bíró mérlegelési körébe utalja. Változatlan, hogy a büntetés-végrehajtási bírónak az elhelyezési körülményeket összességükben értékelve kell meghatároznia a sérelemmel arányban álló, a fogvatartás egy napjára jutó összeget, így a kártalanítás egy napra járó összegének megállapításánál a rendelkezésre álló élettér mellett – összhangban az Emberi Jogok Európai Bíróságának az ítélkezési gyakorlatával – a fogvatartás egyéb körülményeit is figyelembe kell venni. Mindezek alapján a felső határ felé mozdulhat el az összeg, ha a nem megfelelő élettér mellett a zárkában például nem kielégítő a szellőztetés, a

világítás vagy a fűtés.

Nem változtat a törvényjavaslat a kártalanítás egynapi összegét meghatározó hatályos keretösszegeken, a kártalanítás egy napra eső összege legalább ezerkettőszáz forint, legfeljebb ezerhatszáz forint.

A kérelemhez kötöttség előírásával összefüggésben a törvényjavaslat az egyértelmű jogalkalmazás biztosítása érdekében rögzíti, hogy a kártalanítás megítélése kizárólag a kérelemben kifogásolt időszakra vonatkozhat, és nem terjedhet túl a kérelem keltének napján.

A törvényjavaslat az elévülési idő figyelembevételére vonatkozó szabályt összhangba hozza a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szabályaival, hiszen a bűncselekménnyel okozott károk (nem vagyoni sérelmek) tekintetében nem feltétlenül az általános ötéves elévülési idő az irányadó. A Ptk. 6:533. § (1) bekezdése értelmében a kártérítésre az elévülés szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy bűncselekménnyel okozott kár esetén a követelés öt éven túl sem évül el mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül.

A bűncselekménnyel okozott sérelem hatékony orvoslását célzó hatályos szabály, amely előírja a büntetés-végrehajtási bírónak, hogy a határozatában rendelkezzen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt megállapított kártalanítás összegéből a még fennálló követelés erejéig a polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megállapított kártérítés vagy sérelemdíj jogosultja javára történő kifizetésről. A kifizetésről való rendelkezés több feltételhez kötött, így ahhoz, hogy a sérelem teljesítésére a megítélés ellenére az elítélt részéről még nem vagy csak részben került sor, hogy ezen követelések behajtása iránt végrehajtási eljárás még nem indult, és az, hogy a bíró az elítélt vagy védője ilyen irányú védekezését vizsgálva megállapította, hogy a Ptk. szerinti általános elévülési idő még nem telt el.

A törvényjavaslat a hatékonyság növelése és az adminisztratív terhek csökkentése érdekében jelentősen változtat ezeken az előírásokon. A kártalanítás megítéléséről szóló határozatban ugyanis a törvényjavaslat rendelkezései alapján nem a kifizetésről, hanem a polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj jogosultjának a még fennálló követelése erejéig a kártalanításból történő levonásra való jogosultságát kell megállapítani és a megállapításnak már nem feltétele, hogy a követelés behajtása iránt korábban nem indult végrehajtási eljárás. A kártalanítás újraszabályozása érdekében végzett felülvizsgálat során jelentős többletterheként lehetett értékelni azt az adminisztratív ellenőrzési folyamatot, amely keretében az elítélttel szemben folyamatban lévő végrehajtási eljárásokat a büntetés-végrehajtási bírónak a határozathozatalt megelőzően a sértettnek járó kifizetésről való rendelkezés, az igazságügyért felelős miniszternek a ténylegesen kifizetés előtt kell teljesítenie. Figyelemmel arra, hogy a törvényjavaslat alapján egységesen, minden más végrehajtás alatt álló követeléssel együtt az igazságügyért felelős miniszter kifizetést megelőző feladatai körében vizsgálandó, hogy az elítélt által nem teljesített, a sértett javára megítélt polgári jogi igény, illetve a

bűncselekmény miatt megállapított kártérítés vagy sérelemdíj behajtása iránt indult-e végrehajtási eljárás, mellőzhetővé válik a hatályos szabályozásból az feladat, hogy a kártalanításról hozott döntést megelőzően ezt a körülményt a Magyar Végrehajtói Kar megkeresése útján vizsgálja.

A jogalkalmazási tapasztalatok alapján abban az esetben, ha a fogvatartás alapjául szolgáló elítélésre több bűncselekmény miatt került sor, a kártalanítás összegének büntetés-végrehajtási bíró általi arányos csökkentését a törvényjavaslat egyértelműen kizárja, ha arra azon az alapon kerülne sor, hogy a sérelem nem az elítélés alapját képező valamennyi összes bűncselekménnyel összefüggésben állt elő. Hasonló rendelkezést fogalmaz meg a törvényjavaslat arra az esetre is, ha sérelmezett fogvatartási időszak alatt az elítélttel szemben több ítéletet is végrehajtottak, ilyen esetben sem kell a bírónak semmilyen arányosítást elvégeznie.

Ugyancsak a büntetés-végrehajtási bíró döntésével kapcsolatos új rendelkezés, amely szerint a büntetés-végrehajtási bírónak a végzésében figyelmeztetnie kell a sértettet arra, hogy a végzésben összegszerűen meghatározott követelés és a sértett részére később, az Igazságügyi Minisztérium által ténylegesen kifizetett összeg között eltérés lehet. A büntetés-végrehajtási bíró végzésében megállapított sértetti jogosultság kifizetési alapot teremt az igazságügyért felelős miniszter számára, azonban a tényleges kifizetést megelőzően az igazságügyért felelős miniszterre telepített levonási, arányosítási és ugyanazon sértett részére teljesített korábbi kártalanítási kifizetések figyelembételének kötelezettsége azzal az eredménnyel járhat, hogy a sértett részére ténylegesen kifizetésre kerülő összeg alacsonyabb a büntetés-végrehajtási bíró határozatában a sértett részére járóként feltüntetett összegnél.

A kártalanítási ügyben hozott első bírói döntés jogorvoslattal támadható, a végrehajthatósággal összefüggésben a törvényjavaslat rögzíti a fellebbezés halasztó hatályát, és az időszerűség biztosítékaként előírja a jogerős végzés igazságügyért felelős miniszter részére való továbbításának határidejét.

A Bv. tv. 75/O. §-hoz

A törvényjavaslat részletesen rögzíti a kifizetés szabályait. A kifizetés a hatályos szabályozással egyezően az igazságügyért felelős miniszter feladata. Az intézkedésre rendelkezésre álló határidőt a törvényjavaslat a kifizetéssel összefüggő intézkedések függvényében, differenciáltan határozza meg.

Az igazságügyért felelős miniszter – a jelenleg hatályos eljárási rendszerrel szemben – az érdemben még le nem zárt (vagyis azon eseteket is ideértve, ha a végrehajtási eljárás szünetel vagy azt felfüggesztették) valamennyi végrehajtási eljárás hatálya alatt álló követelést a végrehajtást kérő jogalanyiségára tekintet nélkül köteles figyelembe venni a kifizetést megelőzően. Ennek érdekében meg kell keresnie a Magyar Bírósági Végrehajtói Kart és találat esetén a törvényjavaslatban meghatározott adatokat a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar hivatali

szervével közölnie kell , amely azokat a végrehajtási eljárást ténylegesen folytató bírósági végrehajtónak megküldi. A bírósági végrehajtó az adatok alapján a kártalanításra jogosult adós vonatkozásában a kifizetésre váró kártalanítás összegére követelésfoglalást foganatosíthat.

A kifizetést megelőzően a követelésfoglalások és a kártalanításból közvetlenül levonható, a büntetés-végrehajtási bíró végzésében meghatározott követelések rangsorolása és arányosítása az igazságügyért felelős miniszter feladata. Mind a végrehajtó, mind a miniszter tekintetében felesleges adminisztrációhoz vezet ugyanakkor, ha a kártalanításként járó összegre olyan mértékű követelésfoglalás benyújtására kerül sor, amely nyilvánvalóan meghaladja a kártalanítás összegét. Ennek megelőzése érdekében a törvényjavaslat a végrehajtói követelésfoglalások benyújtása vonatkozásában azt a korlátozó szabályt írja elő, mely szerint nem kell minden követelés esetében követelésfoglalással élni. Ennek megfelelően a gyermektartásdíj, illetve bűncselekmény miatt megítélt polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj iránti követeléseken kívüli más jogcímen fennálló követelés behajtása érdekében követelésfoglalás kibocsátásának akkor van csak helye, ha az elítélt javára megítélt kártalanítás összege meghaladja az ilyen privilegizált követelések összegét, illetve abban az esetben, ha a végrehajtó előtt nincs folyamatban ilyen követelésekre vonatkozó végrehajtási eljárás. A követelésfoglalás kibocsátásának tilalmát írja elő a törvényjavaslat a közigazgatási végrehajtás hatálya alá tartozó követeléseket érintően arra az esetre, ha a Vht. 4. §-ára tekintettel a végrehajtási eljárást a bírósági végrehajtó foganatosítja. Ezzel a megoldással biztosítható az az Emberi Jogok Európai Bíróságának a gyakorlatából levezethető elvárás, amely a kártalanításból a kifizetést megelőző közvetlen levonást az állami követelések vonatkozásában nem tartja elfogadhatónak.

Miután a hatályos rendszerhez képest a büntetés-végrehajtási bíró már nem vizsgálja a törvényjavaslat alapján, hogy a sértett bűncselekménnyel összefüggésben megítélt követelésére folyik-e végrehajtás, a bíróság végzésében sértetti igényként kerülhet megjelölésre olyan követelés is, amelyre vonatkozóan ugyanakkor már folyik végrehajtási eljárás. A többszörös kifizetés lehetőségének a kizárása érdekében írja elő a törvényjavaslat, hogy ilyen esetben a kifizetés során a követelésfoglalást kell figyelembe venni és a bv. bírói végzés erre vonatkozó rendelkezését figyelmen kívül kell hagyni. A törvényjavaslat számol azzal az eshetőséggel is, hogy ugyanazon sértetti követelést a korábban az elítélt javára megállapított kártalanításból már esetlegesen teljesítették, és erre tekintettel lehetőséget biztosít arra, hogy a többszörös levonás elkerülése érdekében az igazságügyért felelős miniszter az előző esethez hasonlóan figyelmen kívül hagyja a bv. bíró végzésének az újabb levonásra vonatkozó rendelkezését.

A Bv. tv. 75/P. §-hoz

A hatályos eljárási rendszerrel egyezően a törvényjavaslat átveszi és kiegészíti azt a kielégítési rangsort, amely arra az esetre szól, ha a kártalanításként megítélt összeg nem elégséges valamennyi levonható követelés kielégítésére. A kielégítési rangsorban első helyen a gyermektartásdíj iránti követelés áll. Ha gyermektartásdíj címen nincs fennálló követelés vagy

annak levonását követően a kártalanítási összegből van maradvány, azt a bűncselekmény miatt megítélt polgári jogi igény, illetve a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj kifizetésére kell fordítani. A jogosultságot a büntetés-végrehajtási bíró határozata, illetve ha a behajtás iránt már van folyamatban végrehajtási eljárás, a végrehajtói követelésfoglalás alapozza meg. A törvényjavaslat az ebben a sorban figyelembe veendő sértetti követeléseket a hatályos szabályozáshoz képest kiterjeszti. Előírja ugyanis a terhelt által elkövetett, a fogvatartás alapjául szolgáló büntetőügyön kívüli bármely más bűncselekmény miatt megítélt sértetti követelések levonását is, ha azzal kapcsolatban a végrehajtó követelésfoglalást foganatosított. Ezeket követően még a kifizetést megelőzően levonható a fenti jogcímen túli, a bírósági végrehajtó által foganatosított bármely végrehajtás alatt álló követelés.

A törvényjavaslat főszabály szerint arányosítást követel meg, ha a kártalanítás összege nem fedezi az azonos soron felsorolt valamennyi követelést. A főszabály alóli kivételekkel a szabályozás iránymutatást ad azokra az esetekre is, amikor az adóssal szemben egy vagy több végrehajtó folytat végrehajtási eljárást a privilegizál követeléseken túli jogcímen. Az ilyen jogcímen fennálló követelésre az igazságügyért felelős miniszter arányosítás nélkül teljesíti a kifizetést, a végrehajtó pedig a bírósági végrehajtásról szóló törvény rendelkezései alapján intézkedik a követelések kielégítéséről. Több végrehajtó eljárása során a követelésfoglalást elsőként benyújtó végrehajtó részére kell teljesíteni a kifizetést.

A Bv. tv. 75/Q. §-hoz

A kártalanítást megítélő jogerős határozat végrehajtásának, vagyis a tényleges kifizetésnek nélkülözhetetlen feltétele a pontos számlaszám, amelyre az igazságügyért felelős miniszter az átutalást teljesítheti. A joggyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a végrehajtás jelentősen elnehezül, ha a bírói döntés meghozatala és a kifizetés közötti időszakban az elítélt szabadulására kerül sor, hiszen a bv. intézetben az elítélt számára vezetett letéti számla megszűnésével a kérelem benyújtásakor megjelölt teljesítési hely nyilvánvalóan megváltozik, annak felderítése pedig igen nehézkes. Az ilyen helyzetek elkerülése érdekében a törvényjavaslat beiktatja a fogvatartott elítélt esetében a kifizetést megelőzően a szabadulás időpontjára vonatkozó adatkérést és részletesen szabályozza az annak eredménye alapján folytatandó eljárást.

A Bv. tv. 75/R. §-hoz

A törvényjavaslat megteremti annak a lehetőségét, hogy a végrehajtási eljárás hatálya alatt nem álló, a kifizetést megelőzően nem levonható egyéb követelések esetén is mód nyíljon arra, hogy azok esetében is – hasonlóan bármely más, az érintett adóshoz jutó pénzüsszeghez –, az eljáró szervek intézkedhessenek a behajtás iránt.

Az adóvégrehajtási eljárásról szóló törvény alapján 2018. január 1-jétől az állami adó- és vámhatóság általános végrehajtási hatósággá vált. Ez azt jelenti, hogy az adótartozásokon és az

adók módjára behajtandó köztartozások túl számos egyéb köztartozás végrehajtását is a NAV foganatosítja, továbbá 2019. január 1-jétől feladata lett az állami és igazságügyi követelések, valamint az igazságszolgáltatás gyakorlása során megállapított vagyoni jellegű joghátrányok végrehajtása is. Ez azt jelenti, hogy adóvégrehajtási eljárásban a NAV jár el egyebek mellett a büntetőeljárással összefüggésben megfizetendő tartozások, így a pénzbüntetés, bűnügyi költség, rendbíróság, vagyonek Kobzás stb. behajtása érdekében. Ez nyilvánvalóan csak abban az esetben értelmezhető, ha a kártalanítás címén járó összegből való levonások után marad a terhelt részére kifizetendő összeg, ilyen esetben pedig az állami adó- és vámhatóság az igazságügyért felelős minisztertől kapott jelzés alapján végezhet végrehajtási cselekményt.

A törvényjavaslat az eljárás hatékonyságának biztosítékeként rögzíti a megkeresés kötelező tartalmi elemeit és meghatározza az adatkezeléssel kapcsolatos szigorú eljárási rendet arra az esetre, ha megkeresés arra az eredményre vezet, hogy az elítélttel szemben nincs az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló törvény hatálya alá tartozó végrehajtási eljárás folyamatban.

A Bv. tv. 75/S. §-hoz

A kifizetés teljesítési helyére és az adatok módosítására vonatkozóan a törvényjavaslat a hatályos szabályozással túlnyomórészt egyező rendelkezéseket tartalmaz. A kifizetésre az elítélt esetében a hatályos szabályozással egyezően kizárólag átutalással kerülhet sor, míg a polgári jogi igény vagy a bűncselekmény miatt megítélt kártérítés vagy sérelemdíj jogosultja választása alapján utalás vagy a készpénzes kifizetés útján juthat hozzá a neki járó összeghez. Adminisztrációs tehercsökkentést szolgáló új szabály, hogy a teljesítési adatok megváltozását nem a büntetés-végrehajtási bíróhoz, hanem az igazságügyért felelős miniszternek kell bejelenteni.

A törvényjavaslat rendelkezik a kártalanítási eljárással összefüggésben az igazságügyért felelős miniszter adatkezelési felhatalmazásáról és bizonylatőrzési kötelezettségéről.

18. §

A Bv. tv. megalkotásakor kiemelkedő cél volt a társadalomba való visszailleszkedés elősegítése, ennek keretében a szabadulás utáni jogkövető életmód kialakításához szükséges feltételek biztosítása. Az elítélt a végrehajtandó szabadságvesztés kitöltését követően arra tekintettel tud eredményesen alkalmazkodni a társadalmi elvárásokhoz, ha a szabadulását követően a társadalom tagjaihoz hasonlóan kapcsolódik be a mindennapi életvitelbe, ezt pedig jelentős mértékben segíti elő egy, az életfenntartása biztosítására szolgáló anyagi háttér. A Bv. tv. ebben a körben, azzal a céllal, hogy a fogvatartott a szabadulásakor rendelkezzen valamekkora pénzüsszeggel, előírta az elítélt keresményének és rendszeres pénzellátásának meghatározott része tekintetében annak elkülönítését és tartalékolását. Erre a reintegrációs célkitűzésre figyelemmel indokolt kiterjeszteni a szabadulás utáni anyagi bázist biztosító tartalékolási kötelezettséget az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás jogcímén kapott összegre. A kártalanítás címén kapott összeg felhasználásának korlátozásával biztosítható

az, hogy ha az elítéltnak nincsen semmilyen tartozása, akkor a kártalanításként kapott összeg rendelkezésére álljon a szabadulásakor, így hozzájárulva ahhoz, hogy törvénytisztelő életet élhessen és vissza tudjon illeszkedni a társadalomba. A törvényjavaslat a felhasználás korlátozás mellett számol azokkal a méltányosságot követelő élethelyzetekkel is, amelyek indokoltá teszik a korlátozás alóli mentességet, melyre a jogszabályban meghatározott esetben a bv. intézet parancsnokának engedélye alapján kerülhet sor.

19. §

A börtönszűfoltosság miatti kártalanítás kialakítását jelentősen meghatározza az Emberi Jogok Európai Bíróságának a gyakorlata alapján az Európa Tanács által érvényesített szempontrendszer. E körből azt érdemes kiemelni, hogy a kártalanítás személyi sérelem reparálását célzó intézményként csak akkor tölti be a funkcióját, ha valóban ahhoz jut el, aki a sérelmet a zsúfolt elhelyezés folytán elszenvedte, és mivel a zsúfolt elhelyezés az állami kötelezettségsértésből ered, nem elfogadható, hogy az állam, ezt az összeget a büntetés-végrehajtással szoros összefüggésben felmerült költségekre tekintettel levonja. Ennek a követelménynek tesz eleget a törvényjavaslat, amikor az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás címén járó összeget kiemelve a bv. intézet letéti számláján az elítélt számlalapján kezelt egyéb, az elítélt részére befizetett pénzüsszegek, továbbá járandóságok közül, kizárja a büntetés végrehajtása során keletkező fizetési kötelezettségek levonását.

A Bv. tv. 188. §-át a 2020. évi CVIII. törvény 9. §-a 2020. november 5-i hatálybalépéssel kiegészítette egy (2a) bekezdéssel, ugyanakkor ez a rendelkezés ugyancsak (2a) bekezdéssel egészülne ki 2021. január 1-i hatálybalépéssel a 2020. évi XLIII. törvény 117. § (2) bekezdésében szereplő módosítás folytán is. Ez utóbbi módosítás hatálybalépésének időpontjára tekintettel a törvényjavaslat elvégzi ezen módosítás technikai jellegű javítását, és erre tekintettel a 41. §-ban egyúttal rendelkezik a már elfogadott módosítás hatályba nem lépéséről.

20. §

A feltételes szabadságra bocsátás szabályozásával összefüggésben kiemelt jogalkotói szándék, hogy ez elsődlegesen a speciális prevenciót szolgáló intézmény, azonban nem hagyható figyelmen kívül a Btk. 79. §-a alapján, hogy a büntetés célja alapvetően a társadalom védelme, melynek vizsgálata szintén nem mellőzhető. A büntetés-végrehajtási bíró egy összetett szempontrendszer alapján hozza meg döntését, amikor a feltételes szabadságra bocsátás engedélyezéséről határoz, ennek egységes kialakításához a törvény példálózó jellegű felsorolás ad. A törvényjavaslat ezt a felsorolást bővíti a köz javára való felajánlás azon típusával, ha az elítélt az Igazságügyi Minisztérium „bűncselekmények áldozatainak kárenyhítése” célleírányzata javára teljesít befizetést. Az ilyen típusú felajánlásnak a feltételes szabadságra bocsátás engedélyezése körében a büntetés-végrehajtási bíró által vizsgálandó szempontként történő szabályozása a büntetőjogi értelemben vett sértettel nem rendelkező bűncselekmények esetében ösztönözheti az elítélteket a közérdekű felajánlás megtételére. Arra a Bv. tv. 188. § (1a) bekezdés c) pontja már jelenleg is biztosít lehetőséget, hogy az elítélt a sértett számára ajánljon

fel jóvátételt és ezt figyelembe lehessen venni a feltételes szabadságra bocsátásról hozott döntés során.

21. §

A törvényjavaslat átmeneti rendelkezései a törvény hatálybalépésekor szükséges átmeneti szabályokat tartalmazzák. Főszabály szerint a rendelkezéseket a folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell, ezek ugyanis eljárásjogi természetüknél fogva a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába nem ütköznek. Azokat a helyzeteket, amelyek a kártalanítás jogintézményének a teljes átalakításából következően az egyértelmű jogalkalmazás miatt ettől eltérő kezelést tesznek szükségessé, a törvényjavaslat merev jogszabályi utalással jelöli meg. A kivételek egyrészt azt a célt szolgálják, hogy a szabályozás új elemeinek alkalmazása által ne váljon terhesebbé a már benyújtott kérelmek folytán folyamatban lévő eljárás, másrészt az eljárási határidők számítása szempontjából könnyíti a jogalkalmazói munkát, figyelemmel a folyamatban lévő ügyek mennyiségére. A hatályos rendszerhez képest lényegesen korlátozó az a rendelkezés, amely meghatározza a kártalanítási kérelem első és további benyújtásának időbeli feltételeit, valamint a kérelem előterjesztését külön jogszabályban meghatározott formanyomtatványhoz köti, mely előírások csak a hatálybalépést követően benyújtott kérelmek esetében kérhetők számon, ezáltal a folyamatban lévő ügyekben való alkalmazás alól kivételként fogalmazódnak meg. Lényeges változtatást hoz a szabályozás a kártalanítási igény benyújtásának feltételeként a hatályos szabályozás szerint megkövetelt panasz intézményének megszüntetésével. E változtatást a folyamatban lévő ügyekre a kártalanítási eljárás folyamatára tekintettel indokolt bevezetni, ezért az átmeneti rendelkezések pontosan rögzítik a törvény hatálybalépését követően a panasszal összefüggő intézkedési helyzeteket és feladatokat. Így a törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásban a bv. intézetnek a 2020. december 31-ig hatályban volt szabályok szerinti panaszt már nem kell elbírálnia, ha azonban a bv. intézet a kérelmet a panasz elbírálására tekintettel nem terjesztette fel a bv. bírónak, már a módosított rendelkezéseket kell alkalmazni és a kérelmet haladéktalanul fel kell terjeszteni a büntetés-végrehajtási bírónak. Külön átmeneti rendelkezés írja elő, hogy a törvényjavaslat hatálybalépését követően a büntetés-végrehajtási bíró sem értékeli a panaszt a kártalanítási kérelem elbírálásának feltételeként.

Külön rendelkezés szól a büntetés-végrehajtási bírói eljárás illetékességi szabályainak a megváltozásáról, ezek azt biztosítják, hogy a törvényjavaslat hatálybalépését követően ne kerülhessen sor a folyamatban lévő bírói eljárások áttételére, hiszen ez felesleges ügyintézással és az eljárások elhúzódásával járna.

22. §

Az a) pont technikai pontosítás, tekintettel az EJEB rövidítést bevezető szövegrész hatályon kívül helyezésére, a Bv. tv.-ben itt szükséges bevezetni az Emberi Jogok Európai Bíróságának a rövidítését.

A b) pont szintén technikai módosítás. A kártalanítás szabályozási struktúrájának változása folytán ez a módosítás biztosítja, hogy az eljárást – a hatályos szabályozással egyezően – a

bíróági titkár is lefolytathassa.

23. §

A kártalanítás intézményének és eljárásának teljes revíziójával szükségtelenné vált, a hatályos törvényben elszórtan rögzített szabályok hatályon kívül helyezését tartalmazó rendelkezés.

24. §

A törvényjavaslat a sértetti igényérvényesítés hatékonyságának növelése körében a Be. lentebb részletezett módosításával jelentős lépést tesz előre, amikor kibővíti a büntetőeljárásban érvényesített, de egyéb törvényes útra utasított polgári jogi igény estében a jelenlegi szabályok szerint szűk körben (kizárólag az ideiglenes intézkedés indítványozásával érintett polgári jogi igények esetében) szabályozott, a büntetőbíróság feladatát képező, kvázi automatikus polgári perindítás lehetőségét. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) hatályos szabályai az ilyen módon indult polgári perekben kötelezővé teszi az ügyész fellépését, mely azonban nem indokolt a törvényjavaslat alapján kiterjesztett automatikusan megküldött valamennyi polgári jogi igény esetében.

25. §

A bűncselekményből származó sértetti igényérvényesítések számszerű bővítéséhez szorosan kapcsolódik a sértett büntetőeljárásban elfoglalt pozíciója. Ezért a törvényjavaslat a Be. tekintetében is arra törekszik, hogy a sértett helyzetét könnyítő feltételeket teremtsen. Így a törvényjavaslat alapján a sértett elfogadhatná a bíróság által a bűncselekménnyel kapcsolatban megállapított összeget kártérítési összegként, illetve a bíróság által elítélt személyt kötelezettként. A törvényjavaslat továbbá lehetővé kívánja tenni, hogy a terhelt elfogadhassa a sértetti követelést kvázi „egyezség” formájában. Jelenleg ezt nem szabályozza a Be. Végül a törvényjavaslat jelentős módosítása, hogy azokban az esetekben, amikor a büntetőbíróság úgy ítéli meg, hogy a sértett által előterjesztett polgári jogi igény büntetőeljárásban történő elbírálása a kérdés bonyolultsága, bizonyítási nehézségei miatt a büntetőeljárás indokolatlan elhúzódását eredményezné, és erre tekintettel annak egyéb törvényes útra utasításáról rendelkezik, az ilyen igényérvényesítés a sértett közreműködése nélkül, automatikusan átkerüljön a polgári bírósághoz.

A büntetőeljárásban érvényesíthető polgári jogi igények típusának a körét a Be. tételesen határozza meg. A felsorolás a büntetőügyben eljáró bíróság által egyszerűbben elbírálható, jellemzően vagyoni jellegű követeléseket fedi le. A taxációt a kodifikáció idején meghatározó elv az volt, hogy nem indokolt a polgári jogi igény kategóriájába sorolni azokat a követeléseket, amelyek megítélése szétfeszítené a büntetőeljárásban végzett bizonyítás kereteit. Ezen az alapon nem képezi a hatályos szabályozásban polgári jogi igény tárgyát a személyhez fűződő jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációját és szankcióját megtestesítő sérelemdíj, amely jellegére tekintettel gyakran kötődik büntetőjogi szempontból releváns magatartáshoz. A törvényjavaslat egyik meghatározó, a sértetti igényérvényesítés hatékonyságát

növelő koncepciójára tekintettel, a módosítás a büntetőeljárást nem terhelő módon, szűk körben megteremti a sérelemdíj, polgári jogi igény keretében való érvényesítésének lehetőségét. Ez lényegében kizárólag abban az esetben lesz lehetséges, ha a sértett által követelt sérelemdíj jogalapját és összegét a büntetőeljárásban a terhelt elfogadja.

26-27. §

Jelentős célkitűzése a törvényjavaslatnak, hogy a sértettre kedvező költségviselési szabályokat alakítson ki a végrehajtási eljárás során. A sértetteknek ugyanis a többi végrehajtást kérővel megegyeznek azok a fizetési kötelezettségei, amelyeket a végrehajtási eljárás megindításakor, illetve azt követően kell teljesíteniük. Meg kell jegyezni, hogy sikertelen behajtás esetén jelenleg a végrehajtást kérőnek az összes végrehajtási költséget meg kell térítenie a végrehajtónak.

Ennek érdekében a törvényjavaslat a sértettek esetében meg kívánja szüntetni a végrehajtási eljárási költségek előlegezésének a kötelezettségét, amely révén elérhető, hogy a sértettnek a végrehajtás elrendelésének kérelmezésekor és a végrehajtási eljárás során ne merüljön fel költsége, ne kelljen semmit a végrehajtás megindítása érdekében fizetnie.

Ennek jogi eszköze a kártérítés vagy sérelemdíj megfizetésére vonatkozó igény érvényesítését szolgáló eljárásokban a költségfeljegyzési jog sértetti szempontú rendezése. A cél az, hogy amennyiben a sértett a bűncselekménnyel összefüggésben kívánja polgári jogi követelését érvényesíteni, az ilyen igényének megítélése esetén a végrehajtási eljárásra is kiterjedjen a költségfeljegyzési joga.

A hatályos jogrendszerben három úton érhető el, hogy a sértett a bűncselekménnyel okozott kár vagy sérelemdíj iránti követelésének érvényt szerezzen: a büntetőeljárás keretei között polgári jogi igényt érvényesíthet, a büntetőeljárással párhuzamosan polgári pert kezdeményezhet, vagy ha a büntetőeljárásban nem érvényesített polgári jogi igényt egyéb törvényes útra utasították, és a büntetőeljárás már jogerősen befejeződött, a polgári bíróság előtt gyorsított per indítható. A jogrendszer koherenciájának igényéből fakadó követelmény, hogy az ugyanazon tárgykörre, vagyis a bűncselekménnyel okozott kár vagy sérelemdíj megtérítése iránti igény érdekében indított perek szabályai – az eljárás jellegétől függően – fő vonalakban egymástól ne térjenek el.

A végrehajtási eljárás polgári eljárásban már meglévő ilyen jellegű, költségfeljegyzési jog formájában megjelenő kedvezményét a büntetőügyben megítélt polgári jogi igény vonatkozásában is szükséges egyértelműen rendezni, ezért a törvényjavaslat a Be. költségkedvezményre vonatkozó rendelkezését kiegészíti. A költségkedvezmény tartalmi szempontból a Pp. 95. § (2) bekezdése alapján az illeték előzetes megfizetése, és – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a felmerülő költség előlegezése alól mentesít. Ezen kívül a módosítás egyértelművé teszi, hogy a büntetőeljárásban megítélt polgári jogi igény esetén a költségkedvezmény költségfeljegyzési jogként kiterjed a végrehajtási eljárásra is. Ez azt jelenti tehát, hogy a sértett a végrehajtás kezdeményezésekor a végrehajtás elrendelésének illetve előzetes lerovása és a végrehajtási eljárás megindításának kezdetén a végrehajtónak fizetendő díj

és költség előlegezése alól mentesül [ld. a Pp. 95. § (2) bekezdése és 97. § (1) bekezdése].

28. §

A polgári jogi igény büntetőeljárásban történő érvényesítésének elméleti alapja, hogy egy adott cselekmény büntetőjogi és polgári jogi jogkövetkezményeinek megállapítására az érdekelt igényei alapján lehetőleg egy eljárásban kerülhessen sor. Az eljárásjogi differenciák a bizonyítást érintő eljárásjogi differenciák kiküszöböléseként a Be. egyértelműen rögzíti, hogy a büntetőeljárásban bizonyítás kizárólag a Be. alapján folytatható le. A törvényjavaslat által újonnan bevezetett sérelemdíj érvényesítésével összefüggésben, figyelemmel arra, hogy annak megítélésére a törvényjavaslat csak szűk és egyértelmű körben kíván lehetőséget biztosítani, a törvény kifejezetten rendelkezik a bizonyítás lehetőségének kizárásáról.

29. §

A Be. a polgári jogi igény tekintetében azon minimális kellékeket kívánja meg, amelyek nélkül a polgári jogi igény érdemi elbírálása lehetetlen lenne. A törvényjavaslat ezt bővíti ki a sértett nyilatkozatának a megkövetelésével arra az esetre, ha a büntetőbíróság a most bevezetni kívánt automatikus továbbításával élne a polgári bírósághoz. Az eljárásmenet hatékonyságát szolgálja, ha a magánfél erre vonatkozó nyilatkozata már az eljárás kezdetén rendelkezésre áll, ezért a törvényjavaslat a polgári jogi igény tartalmi elemként írja elő a magánfél arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy a polgári jogi igénynek a törvényjavaslatban meghatározott esetei fennállásakor hozzájárul-e a polgári bírósághoz történő megküldéséhez.

30. §

A hatályos szabályozás alapján a sértett a büntetőeljárásban is bejelentheti a polgári jogi igényét, illetve ettől függetlenül polgári bíróság előtt is pert indíthat a bűncselekménnyel okozott kár megtérítése vagy sérelemdíj megfizetése iránt. A sértett a hatályos szabályozás alapján a vádemelés előtt bejelentheti a polgári jogi igény érvényesítésének szándékát, és ha az ügyészség vádat emel, a sértett e bejelentését a vádirattal egyidejűleg továbbítani kell a bíróságnak. A sértett ezen kívül a polgári jogi igényét az elsőfokú bíróságnál legkésőbb azon az eljárási cselekményen terjesztheti elő, amelyen először részt vett. A törvény pontosan meghatározza a polgári jogi igény kötelező tartalmi elemeit is, így meg kell jelölni a terheltet, akivel szemben a sértett polgári jogi igényt kíván érvényesíteni és meg kell jelölni a követelés összegét vagy mennyiségét.

A sértettek sokszor az eljárás megindításával járó nehézségek és az azzal járó ügyintézési terhek miatt nem kérik semmilyen formában a káruk megtérítését, melyen a törvényjavaslat könnyíteni kíván. Ennek érdekében a módosítás rögzíti, hogy a sértett úgy is nyilatkozhat a polgári jogi igény előterjesztésekor, hogy az általa igényelt összegként elfogadja a büntetőeljárásban a büntetőjogi felelősség szempontjából a bíróság által megállapított, a bűncselekménnyel okozott kár vagy vagyoni hátrány összegét, illetve a bűncselekmény elkövetési értékét. Hasonló megfontolás alapján további könnyítést jelent az a szabály is, hogy a sértettnek ne kelljen még a

büntetőjogi felelősség megállapítása előtt megjelölnie azt a terheltet, akivel szemben a polgári jogi igényét érvényesíteni kívánja. Ennek elvárása különösen a nyomozás fázisában nehézkes, de az esetek egy jelentős részében még a bírósági eljárás során is változhat. A törvényjavaslat megoldása alapján ezért a sértett úgy is nyilatkozhat a polgári jogi igény előterjesztésekor, hogy az általa kötelezni kért személyként elfogadja azt a személyt, akit a büntetőeljárásban később a bíróság elítél.

A polgári jogi igény kötelező tartalmi elemeire vonatkozó hatályos szabályozásnak a fenti megoldásokat tartalmazó módosításával oldani lehet a Be.-nek azt a koncepcionális modelljét, amely a polgári perekhez hasonlóan azt várja el, hogy a sértett pontosan jelölje meg, hogy kivel szemben és milyen követeléssel lép fel. Ezáltal rugalmassá és könnyen kezelhetővé válna a polgári jogi igény kötelezettjének és összecszerúségének a megállapítása, az esetek túlnyomó többségében nem válna el a büntetőeljárásban amúgy is vizsgált felelősségi kérdéstől és kárösszeg megállapításától, továbbá a bíróság számára is egyszerűbbé tenné a polgári jogi igény vizsgálatát.

31., 33. §

Sértetti igényérvényesítést elősegítő szabályként a törvényjavaslat egy, a sértetti követelésre vonatkozó, a büntetőeljárásban a vádlott és a sértett között létrejövő kvázi „egyezség” lehetőségét teremti meg. Ennek a lényegi eleme, hogy lehetővé teszi a módosítás, hogy a terhelt is nyilatkozhatson úgy, hogy felelősségének megállapítása esetén elfogadja a sértett által követelt igény megállapítását. Ez alapot ad a bíróság számára, hogy a polgári jogi igény büntetőeljárásban történő tényleges vizsgálata és mérlegelése nélkül, adott esetben erre vonatkozó bizonyítás lefolytatása nélkül dönthessen végérvényesen a büntetőeljárásban a polgári jogi igényről. Ezzel egyébként főként azok az esetek válnak könnyen kezelhetővé, amikor a sértett a neki okozott tényleges kárnál kisebb összegű kártérítést is elfogad. Ez esetben az ítélet történeti tényállása a minősítést is meghatározó tényleges kár, vagyoni hátrány, elkövetési érték összegét, míg a polgári jogi igény megfizetésére vonatkozó rendelkezés a felek „megegyezése” szerinti összegű marasztalást tartalmazza.

A törvényjavaslat e körben kívánja azt lehetővé tenni, hogy ilyen egyezés a sérelemdíj iránti igény tekintetében is létrejöhessen. Ilyen esetben a követelés jellegére tekintettel speciális előírás a terhelt teljesítésre vonatkozó kifejezett nyilatkozatának beszerzése. Hangsúlyozandó, hogy mindez nem a polgári peres eljárás szerinti egyezés létrejöttét jelenti, hanem egy sui generis, a polgári jogi felelősség egyszerű, a büntetőeljárásban lezárt konszenzusos rendezését. Ez a megoldás egyébként szervesen illeszkedik a Be. kialakításakor követett, a büntetőjogi kérdésekben a terhelt akaratának, döntéseinek nagyobb hangsúlyt biztosító koncepcionális elképzelésekhez.

32. §

A Be. a polgári jogi igény érvényesítésének szabályait azzal a céllal alkotta meg, hogy a büntetőbíróság az egyértelműen megítélhető helyzetekben a polgári jogi igény érdemében is

döntsön az ügydöntő határozatában. Érdemi döntés hiányában a polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasítása egyfelől biztosítja a büntetőeljárás alapvető rendeltetésének a betöltését, azaz a büntetőjogi felelősség kérdésében való döntés gyors és hatékony meghozatalát, melyet ezáltal a járulékos kérdések elbírálása a lehető legkevesbé hátráltat. Ilyen esetben a Be. a magánfél önrendelkezési jogából kiindulva a magánfél autonómiájába tartozó kérdésnek tekinti, hogy a további igényérvényesítés módját és helyszínét megválaszthassa. A hatályos törvény egyetlen kivételt szabályoz, a Be. 557. §-a szerinti ideiglenes intézkedés iránti kérelemmel összefüggő egyéb törvényes útra utasítás esetén a Be. 560. § (3) bekezdése a polgári jogi igény megküldését írja elő a polgári bírósághoz.

A sértetti igényérvényesítés elősegítésének jegyében a törvényjavaslat ennek a kvázi automatikus áttételnek a körét terjeszti ki a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasításának azon okai esetében, amikor az érdemi elbírálás lehetősége egyébként adott lenne, de az eljárás elhúzódása vagy az elbírálás valamely más akadálya folytán a büntetőbíróság úgy ítéli meg, hogy a polgári jogi igény kérdésében való döntés a büntetőeljárásban nem lehetséges. Az ilyen polgári jogi igény tulajdonképpen a kereset esetén megkövetelt legfontosabb adatokkal rendelkezik, így lehetséges annak előírása, hogy a büntető bíróság azt gyorsított per lefolytatására megküldje az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnak. Ezzel a sértett egy jelentős adminisztratív feladattól szabadulhat meg, hiszen nem neki kell gondoskodnia a polgári per megindításáról. A hatékonyság és az önrendelkezési jog szempontjai teszik indokolttá a további eljárási szabályok előírását, így azt, hogy a megküldésnek csak akkor van helye, ha a polgári jogi igény előterjesztője magyarországi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező természetes személy, aki az áttételhez kifejezetten hozzájárult. Ha a polgári jogi igény biztosítására zár alá vételt rendeltek el, az automatikus megküldés lehetőségét kizárja. A gyorsított per lefolytatást célzó automatikus továbbítás ugyanis alapvetően azt a célt szolgálja, hogy a sértett bűncselekménnyel okozott kártérítés iránti igényéről mihamarabb döntés születhessen, amely kielégítésére a kártalanításként kapott összeg szolgálhat. Ezzel szemben a zár alá vételnél a fedezet rendelkezésre áll, hiszen e vagyoni kényszerintézkedés fedezetbiztosító funkciója folytán, annak tárgya maga a követelés fedezete, mely a később megítélt követelés kielégítési alapját képezheti.

Abban az esetben, ha a büntetőbíróság a polgári jogi igényt megküldi a polgári bíróságnak, az a gyorsított perre vonatkozó rendelkezések alapján jár el.

34. §

Az a) pontban foglalt módosítás a zárt adatkezelés körében kivétellel érintett ügyiratokat egészíti ki a polgári jogi igényt azzal az ügyirattal, amelyet a büntetőeljárást lefolytató bíróság a gyorsított per lefolytatása érdekében küld meg a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező polgári bíróságnak.

A b) pontban foglalt módosítás annak a törvényi alapját teremti meg, hogy a jogalkotó a polgári jogi igény bejelentésére szolgáló formanyomtatványt kíván bevezetni a sértetti igényérvényesítés

megkönnyítése érdekében.

35. §

Az a) pontban foglalt módosítás a sértett jogutódlása esetén a polgári jogi igény bejelentésének indokolatlan időkorlátját törli el.

A b) pontban foglalt módosítás a Be. belső szabályozási koherenciája biztosításához szükséges. A Be. 2020. évi XLIII. törvénnyel, 2021. január 1. napjával hatályba lépő módosítása érinti a Be. 10. § (3) bekezdés f) pontjában a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény kategóriáját, kiemelve abból a Btk. 396. § (4) bekezdés a) pontja szerinti költségvetési csalást. A gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény esetén hatáskör szempontjából elsőfokon a törvényszék jár el, ezért a hatályos szabályozás a kizárólagos illetékesség rendezésekor a törvényszéki hatáskörre tekintettel a Btk. 396. § (4) bekezdés a) pontja szerinti bűncselekményi kört kivételként szabályozza. A 2021. január 1-től hatályba lépő módosulást azonban a kizárólagos illetékességi szabályokban is le kell követni, amely következtében a költségvetési csalásnak ez a fordulata a járási, illetve kerületi bírósági hatáskörbe, egyúttal illetékesség szempontból a törvényszék székhelyén lévő járásbíróság, a Fővárosi Törvényszék területén a Pesti Központi Kerületi Bíróság kizárólagos illetékességébe kerül.

36. §

A Pp. 95. § (2) bekezdés b) pontja szerint költségfeljegyzési jog esetén a fél mentes a per során felmerülő költség előlegezése alól is. A Pp. 97. § (1) bekezdése alapján – egyebek mellett – a költségfeljegyzési jog hatálya is kiterjed a per egész tartamára, valamint a végrehajtási eljárásra is. A fentiekre tekintettel a költségfeljegyzési jog alapján a fél mentes a felmerülő végrehajtási költség előlegezése alól is.

37-39. §

A törvényjavaslat a sértettre kedvező előnyös költségviselési szabályokat a gyorsított pert érintően is érvényesíteni kívánja. A módosítás összehangolja a büntető bíróság által megküldött polgári jogi igény tartalmi elemeire vonatkozó szabályozást a gyorsított per hatályos szabályaival, mely során a nyilvánvalóan rendelkezésre álló adatok követelményként való előírását kivételként szabályozza. Ezen kívül a törvényjavaslat a gyorsított per esetén is a már kifejtett szempontoknak megfelelően rendezi a költségkedvezménnyel összefüggő rendelkezéseket.

A Pp. 2020. január 1-jével hatályba lépő módosításaira tekintettel a keresetlevelet és az írásbeli ellenkérelmet a jogi képviselő nélkül eljáró félnek már nem lesz kötelező formanyomtatványon előterjesztenie, így az ezt előíró szabály okafogyottá válik.

40. §

A Bv. tv. 70/B. §-t a tervezet hatályon kívül helyezi, így a veszélyhelyzet megszűnésével

összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készütségről szóló 2020. évi LVIII. törvény azon rendelkezését, amely erre vonatkozóan tartalmaz törvényi hivatkozást, hatályon kívül kell helyezni.

41. §

A Bv. tv. saját belső szabályozásán belüli kodifikációs pontosítás érdekében szükséges módosítás, aminek az indokait lásd a 20. §-nál.

42. §

A törvényjavaslat hatálybalépésének az időpontját megállapító rendelkezést tartalmaz.

43. §

A törvényjavaslat jogharmonizációs záradékát tartalmazza.